

BESTE ALDERA BEGIRA

Tabuaz haratago heriotza argitzen

Txema Trincado

**«Denen beharretara
egokitzen saiatzen
gara une oro»**

5 | Erretratua

Azken uneak

**Heriotzari
begietara
begiratzuz**

6-9 | Sakonean

Hil ostean, zer?

**«Garrantzitsuena
da jendeak zelan
gogoratzen zaituen»**

42 | Faceguk

24. GETXOKO KOMIKI AZOKA

24.º Sal6n del C6mic de Getxo

Urriak 16-18 Octubre 2026

Merkataritza gunea | Zona comercial

Areetako Geltokia plaza
Plaza Estaci6n de Las Arenas

Ordutegia | Horario: 11:00-14:30 — 17:00-21:00
Igandean | Domingo: 20:00ak arte | hasta las 20:00

Ekintzak | Actividades RKE-Romo Kultur Etxea
(Sta. Eugenia plaza)

SARRERA
DOAN
ENTRADA
GRATUITA

www.getxo-kultura.eus

ANTOLATZAILEA
ORGANIZA

GETXO
KULTURA

Getxo
bizi ezazu

BABESLEAK
PATROCINAN

Bizkaia
foru aldundia
diputaci6n foral

#EUSKADIBERRIA
EUSKO JAUIRLARITZA
GOBIERNO VASCO

EL CORREO

Aurkibidea

- 4 Iritziak eta Puntua eta kontrapuntua
- 5 Erretratua
- 6 Erreportajea
- 10 Herriak
- 20 Hirudika: Alex Varas
- 24 Lucia Astigarraga, aktorea eta zuzendaria
- 28 Agenda
- 30 Kakarraldone: natura
- 32 Kultura: Iñaki Lagos eta Luis Artola
- 34 Kirolak: Bizkerre taldea
- 36 Iritziak eta horoskopoa
- 37 EHUko Kultura Zientifikoko Katedra
- 38 Hirukira Olgetan
- 40 Mundukatuak: Megan Irureta Andujar
- 41 Atzera begira eta uribitakora
- 42 Faceguk: *Hiltzean, zer nahi duzu zure gorputzagaz egitea?*
- 43 Zozketak

Lucia Astigarraga:
«Zuzendari gisa, nire ardura taldea zaintzea da»

«Palestinarrek han egotearekin bakarrik erresistentzia egiten dute»

«Bizkerren familia handi bat gara»

«Hiria da, baina herri batean bezala sentitzen zara»

hiruka

HIRUKA kooperatiba sozietatea

Helbidea: Martikoena, 16, 2.a · 48992 GETXO

e-posta: hiruka@hiruka.eus

Telefonoa: 944 911 337

Publizitatea: Amaia Legarreta

Erredakzioa: Hodei Torres, Laura Fontalba, Izaro Garcia eta Iratxe Ugartetxea.

Diseinua eta maketazioa: Artefakto Estudio

Kudeaketa eta administrazioa: Jon Artola eta Oihane Azula.

Zenbaki honetako kolaboratzaileak: Joxe Belmonte, Lizar Begoña, Josu Doncel, Maitane Nerekan eta Itxaso Paya.

Filmazioa eta Inprimategia: Gertu Inprimategia

Lege-gordailua: BI-2022-2014

ISSN: 2386-98-95

Ale-kopurua: 5.000

CC-BY-SA

HIRUKAk ez du zertan bat etorri aldizkari honetan parte hartzen duten kolaboratzaileek adierazitako iritziakaz.

Erakunde laguntzaileak

Aldizkari honek Bizkaiko Foru Aldundiaren laguntza jaso du.

Iheshkortasuna**JOXE BELMONTE** Euskaltzalea

Azken Pisa Txostena. Atsekabea. Iheshkortasun hitza. Iheshkorak dira legeak; iheshkorak, ikasleek euren pantailetan ikusten dituzten irudiak eta mezuak; iheshkorak, ikasgeletan erabiltzen diren baliabide digitalak.

Berrogei urtetan zortzi lege diferente ezarri izanak gobernuen helburua, adinez txikiak heztear barik, doktrinatzea dela pentsarazten digu. Pantaila txikietako irudi azkar eta mezu arinetara ohitzen ari diren adingabeek -eta hor familiak erantzukizunik badu- zailtasun handia izango dute testu luzeak ulertzeko, eta, ondorioz, irizpide kritikoa eraikitzeke. Fruitua: gizaki manipulagarria. Eta zeozar arina izan bada, baita arinkeriatan jausita ere, ikasgeletako baliabide digitalen erabilera izan da, ordenagailua, pantaila digitala, pantaila interaktiboa, laster, adimen artifiziala ... Robotak ikusiko al ditugu geletan? Dirua gastatu eta gastatu modernizazio-lasterketa zoro batean, tresna horien baliozkotze-lagin bat ere hartu gabe. Inbertitu beharra beste nonbait zegoen: ratioak! Oraintsu jabetu gara, antza. Eta ratio-jaitsierarekin batera, ikasleen arteko harremanen sustapena, baita irakaslearekikoena ere. Aurrez aurreko harremanak, jakina.

Uribe Kosta SOS**MAITANE NEREKAN** Filosofia irakaslea

Euskal Herriko pirata, kontrabandista eta brigadista: Uribe Kostak elkartasun brigadak behar ditu. Pentsatuko duzue hemen dena dela itsasoari begirako txaleto, poteorako modelito fashion eta jende moloi saldo bat. Agian horregatik traganarru desarrollista, ardi-narruz moztortutako Munstro moralista Uribe Kosta erabat akatzear dago, Erandiotik Lemoizera. Munstro horri, erakundeek, enpresa eraikitzaile euskal-abizendun mafiosoek eta elizak eman diote esku zein oin. Baina bere bihotz taupaden frekuentzian arima saltzen duen oro arnasa da Munstroarentzat. Berdin du amamaren memoria saltzea ere, lurrari ahalik eta diru gehien zukutzeke bada. Auzoetxea desalojatu nahi dute katoliko moralistek, eskualdeak duen kultur sorgune emankorrenetarikoa bada ere. Subflubialarekin hasi dira desarrollista gaixotuak, kotxean minutuak aurrezteko premiazkoa dela arguadiatuz, anakronismo eta falaziazko diskurtsoan. Jarraitzen du baso eta lantzar ororen konkista, Berangon, Sopelan, Urdulizen. Basordas berriro Kantauri itsasoari bueltatzea? Noski ezetz! Arrain nuklearrek dirua emango dute! Ez dute lur zatirik utziko, ea loreren bat jaioko den deskuiduan, Munstroak kontrola ezin duen lorea... Gora lore piratak!

Puntua eta kontrapuntua **Heriotza**

Demoklesen ezpata

*Nahiz oraingoz nagoen
gazte eta lirain,
nahiz medikuak esan
nagoela bikain;
Damoklesen ezpata
daukagu buru gain.
Heriotza hor nonbait
agian daukat zain!
Horregatik bizi naz
hemen eta orain!*

**PERU
DE PEDRO
LARREA**
Gorliz

*Eta heltzen denean,
ze antsietate.
Latza den arren, ezin
ulertu nezake
zergatik uzten dugun,
tabu lez, aparte.
Heriotza bera da
bizitzaren parte,
gu biziko baikara
hiltzen garen arte.*

**BEÑAT
VIDAL
GURRUTXAGA**
Getxo

Txema Trincado Lurperatzailea

«Jendearen beharretara egokitzen saiatzen gara une oro»

Bizkaiko 17 hilerriaz arduratzen da Txema Trincado bere lankideekaz batera, tartean Barrikako, Berangoko, Gorlizko eta Urdulizeko hilerriez.

TESTUA ETA ARGAZKIA: IRATXE UGARTETXEA MUELAS ▶

Eraikuntza sektorean autonomo gisa lanean ari zela eman zioten lurperatzaile izateko aukera Trincadori. Berak ez zuen inoiz pentsatu honetan jardungo zuenik; hala ere, gaztetan izandako esperientzia latz batek lana onartzeko erabakian eragina izan zuela uste du: «Zerbitzu militarra Gurutze Gorrian egin nuen, eta Ortuellako eskolan izandako leherketan, gure anbulantzia hirugarrena izan zen heltzen. 50 ume hil ziren bertan, asko markatu zuen nire bizitza».

Egun egiten duen lanean «enpatia handia» izan behar dela azpimarratu du Trincadok, eta denbora guztian era horretan jarduten ahalegintzen direla azaldu du: «Badakigu une oso zailak direla. Jendearen beharretara egokitzen

saiatzen gara une oro, ez udala edo enpresarenetara. Hori da gure lana, begiratu eta egin, beti kontu handiz eta familia lagunduz». Ildo horretatik, lanak alde txar bakarra du Trincadorentzat: «Ez dugu ordutegirik. Urteko 365 egunetan lan egiten dugu, ez du axola Gabonak diren edo Urteberri eguna den. Jendeak behar duenari moldatu behar gara. Dagoena da, eta guk denok onartzen dugu».

Lurperatzeak baino; egun errausketak askoz ohikoagoak direla adierazi du: «Gehien errausten den lurraldea gara espainiar estatuan, 10 hildakotik 8 errausten dira, eta hilerriak horretara egokitzen joan behar izan dira, askok ez baitzuten errautsetarako tokirik. Pertsona askok gainera beste toki batzuetan botatzen dituzte». Orokorrean jende nagusia dela hilerrietara joaten dena azaldu du, eta hori nabaria dela ere Santu Guztien Eguna bezalako datetan. Egun horretarako, Trincadok eta lankideek hilerriak prest utzi behar dituzte, eta egunean zehar jendea laguntzen ibiltzen dira ere: «Jendea arreta ematea: eskailerak jaisten laguntzea, loreak jartzea norbaiti haiek ez direlako heltzen... Hori da gure egitekoa egun horretan». ◀

Heriotzari begietara begiratzuz

Bizitzaren amaieran, gaixotasunak ez ditu gainerako kezkak desagerrarazten: hor jarraitzen dute harremanek, egiteke utzitakoek eta norberaren nahiek. Aringarrietatik azken agurra prestatzen den gelara, mediku batek, laguntzaile espiritual batek eta hileta-zerbitzueta langile batek gutxitan aipatzen dena kontatu dute, ahotsa jaitsi gabe. Azken unera arte, eta ondoren ere bai, pertsona dago erdigunean.

TESTUAK ETA ARGAZKIAK: **IZARO GARCIA VELASCO** ►

L ehen galdera ahopean egin nuen. «Zainketa aringarrietako medikua zara, ezta?». Ahotsa jaitsi egin zitzaidan, konturatu gabe, eta Diana Mendoza ohartu egin zen. Ez zegoen galdetu beharrik, horrenbestez, heriotza oraindik tabua ote den.

«Sineskeria orokor moduko bat dago: heriotzaz maiz hitz eginez gero, askok hura erakartzen zabiltzala diote», dio. Berak etxekoei askotan galdetzen die euren gorpua non lurperatu gura duten, eta batzuek ez dute gaiaz hitz egin gura izaten.

Carmen Lopezentzat mito hutsa da hori. Laguntzaile espirituala da Gorlizko eta Urdulizko ospitaleetan, eta oso kritikoa da horregaz: «Heriotzaz hitz egiteagatik ez zara hilko. Hil, hilko gara, bai ala bai». Umeakaz hasten omen da isiltasuna: «Arrain bat hiltzen da eta kontatu ere ez dugu egiten; beste bat erosten dugu, umea kontura ez dadin».

HIRUGARREN SOLAIRUA, ITSASOARI BEGIRA. Mendoza Sevillakoa da, barne-medikuntzako espezialista, eta duela 16 bat urte iritsi zen Bizkaira. Pandemiaren ondoren medikuntza uztea ere pentsatu zuen; Gorlizko ospitalera joan zen «probatzera», eta sei urte daramatza zainketa aringarrien unitatean, itsasoari begira dagoen hirugarren solairuan: «Ezinezkoa zait hemendik joatea, oso gustura nago».

Ez dira denak bertara hiltzera iristen: batzuk kimioterapiaren ondoren suspertzera datoz, beste batzuk gaixotasun kronikoak dituzten adinekoak dira. Guztiek dute zerbait komunean; hau da, tratamenduaren helburua ez da sendatzea, sintomak arintzea baizik. Medikuek honela ikusten du bere lana: «Bizitzaren zati bat atseginago egiten saiatzen gara; bizitzaren bes-

te zati bat baino ez da, zati normal bat; bizi-zikloaren itxiera».

MINA. Gainerako medikuntzan, medikuak daki zer behar duzun sendatzeko. Hemen pertsona bakoitzari galdetu behar zaio zer behar duen. «Batzuetan mina kentzea behar du. Baina beste batzuetan notario bat behar du, larritasun izugarria duelako pisua seme-alaben izenean jartzea lortu ez duelako», azaldu du Mendozak. «Beste batzuetan, hitz egiten ez dion norbaitez agurtzea behar du; duela 20 urtetik hitz egiten ez dion seme batez». Horrek, askotan, gaixotasunak berak baino min handiagoa eman dezake.

Carmen Lopezek «espiritualtasuna» deitzen dio horri guztiari, baina ez du erlijioagaz nahastu gura: «Hori ez da erlijio bat, bizitza ulertzeko modu bat baizik». Azken uneetan pertsonak bere bizitzak merezi izan duela sentitu behar duela dio, «zerbait» utzi duela, eta sarri, norbaitegaz adiskidetu edo errua gainetik kendu. Baina hori guztiaren gainetik, behar bat dute: «Maitatu dezakeen eta maitatua izan daitekeen pertsona izaten jarraitu ahal izatea».

Bere lana, askotan, egotea da, eta entzuten duena ez epaitzea. Batzuek ez dute pausorik ematen; Mendozak ere «haserre hiltzen den jendea» ikusi du. Eta badira bakarrik hiltzen direnak. Lopezek behin baino gehiagotan aurretik ezagutzen ez zuen norbait lagundu du, jada sedatuta: «Hor zaude, zu bakarrik, batere ezagutzen ez duzun pertsona horregaz. Baina hor zaude. Beste inor ez duelako».

DENEK DAKITE, INORK EZ DU ESATEN. Familia izaten da batzuetan korapilatsuena. Lopezek «isiltasun-ituna» aipatu du: «Azkenean mundu guztiak daki hil egingo dela, norberak ere badaki, baina inork ez du hitz egiten». Eta hala galtzen da agurtzeko aukera; «maite zaitut»

Sedazioa ez da eutanasia

Diana Mendozak sarri entzuten du nahasketa hori ospitaleko geletan. Sedazioak pertsona lokartu egiten du, minik edo ezinegonik senti ez dezan, baina gorputzak bere erritmoan jarraitzen du: «Ez du heriotza eragiten, ezta hura azkartzeko ere». Gainera, ez da beti beharrezkoa: «Heriotza asko, berez, lasaia dira».

Zaintzen dutenak, nork zaindu?

Bi urtez, Gorlizko unitateko langile guztiak astean behin psikologo batez elkartzen ziren: medikuak, erizainak, laguntzaileak eta gura zuen zeladorea. Astean hunkitu zituen kasuez hitz egiten zuten, edo familiaren batez izandako zailtasunez. Psikologoak amatasun-baimena hartu zuenean, ordea, saioak eten egin ziren, ordezkorik ez zegoelako. Beharra, ordea, bertan darrai: «Psikologo gehiago behar dira, pazienteentzat eta haiek zaintzen dituztenentzat».

esatekoa, barkamena eskatzekoa.

Horregatik, unitateko lanaren zati handi bat familiakaz biltzea da; hots, hitz egin eta azaldu. Eta askotan galderak errepikatu egiten dira: min ematen du? Sedazioa jarri behar da beti? Ez. «Gizateriaren historia osoan hil izan gara, eta animalia guztiak ere bai, sedaziorik gabe», gogorarazi du medikuak. Sedazioak sintoma gogaikarriak arintzen baino ez ditu; hots, pertsona lokartu egiten du, eta gorputzak funtzionatzen jarraitu dezake hainbat egunez: «Gogorra da, baina sedazioak heriotza eragiten ez duelako froga da».

Itxaronaldi hori da senideei gehien kostatzen zaiena. Jaiotzeko bezala, hiltzeko ere denbora behar dela dio Lopezek: «Gustatuko litzai-guke pim-pam-pum izatea, baina batzuetan ez da horrela. Gorputzak deskonektatu egin behar du». Eta presa duenari, garbi: «Pim-pam horrek hilketa du izena».

Egunero halako egoerak bizitzeak langileengan ere badu eragina, eta Gorlizko taldeak astean behin psikologoagaz elkartzeko aukera zuen, bizitakoa partekatu eta barrua husteko. Psikologo faltagatik, ordea, saio horiek bertan behera gelditu dira: «Psikologo gehiago behar ditugu, mesedez».

OSTEAN, ZER? Bihotza gelditu eta pertsonak arnasa hartzeari uzten dionean, familiak agurtzeko tarteak du oraindik. Ondoren, gertatutakoa barneratzeko astirik ia izan barik, azken agurra nolakoa izango den erabakitzen hasi behar dute.

Beste aldean Iñaki Eizaguirre egon daiteke. Txapel esaten diote denek. Ia hiru hamarkada daramatza lanean, 1997an bazkide batez funeraria bat sortu zuenetik. Egun, senideakaz esertzen da agurra antolatzeko: erraustu ala lurperatu gura duten edo ekitaldi erlijiosoa ala zibila egin gura duten galdetzen die. Badaki informazio asko jasotzen dutela oso denbora gu-

txian, eta azalpenak behar beste aldiz ematen saiatzen da, galdetzeko konfiantza izan dezaten. Izan ere, «enpatikoa izatea funtsezkoa da lanbide honetan».

Senideakaz egoteaz gain, hildakoak prestatzen ere aritu da urteotan, tanatopraktore gisa. Familiak ikusten ez duen gela horretan, gorpua prestatu eta kontserbatzeko neurriak hartzen dituzte: likidoak ateratzea saihestu, ahoa itxi eta itxura zaindu, besteak beste. Horretarako, ordea, pertsona hura nolakoa zen jakitea ere behar dute. Ospitalean utzitako bizarraren atzean, esaterako, egunero bizarra kentzen zuen gizon bat egon daiteke.

Makillajeagaz eta orrazkeragaz ere berdin gertatzen da. Ezpainak beti kolore jakin batez margotzen zituen emakumearen kasuan, xehe-tasun hori errespetatzen saiatzen dira, eta familiak emandako argazkiek lagundu dezakete, gaztetako edo gaixotu aurreko irudia beti berreskuratu ezin den arren. Urteetako lanaren artean, Txapelek gogoan du gaixotasunak itxura oso hondatuta utzitako emakume bat, senarrak perfektu gelditzea gura zuena. Lankideen artean aritu ziren prestatzen, eta bururako zapi bat ekartzeko ere eskatu zioten senarrari: «Oso lan gogorra izan zen, baina merezi zuen azken agurra eman nahi genion». Ordutik, lanbidea naturaltasunez bizi izan du etxean ere, seme-alabei zertan aritzen den ezkutatu gabe.

BIZITZEA BEZAIN NATURALA. Lan horretan agurtzeko modua nola aldatu den ikusi ahal izan du: «Duela hogeita hamar urte hileta guztiak erlijiosoak ziren, eta dirutza uzten zen loreetan eta hilkutxetan. Gaur egun, ordea, errausketak askoz gehiago dira», eta askok ez dute ezer gura. Eskaintza, aldiz, hazi egin da: uretan disolbatzen diren kutxatilik, erraus-tsentzako zintzilikarioak edo diamanteak. Berari ere arraro egiten zaio: «Azkenean pipak eta kakahueteak saltzen ari zarela ematen du».

«Agurtzeko astia dagoenean, 'maite zaitut' esateko, norbere burua barkatzeko, bestea barkatzeko, barkamena eskatzeko... Zer hoberik hori egin ahal izatea baino?»

CARMEN LOPEZ
LAGUNTZAILE ESPIRITUALA

Heriotzaz hitz egiteko kafea Carmen Lopezek Death Café-ak gomendatzen ditu, heriotzaz lasai eta taburik gabe hitz egiteko. Izan ere, horretarako sortutako topaketak dira. Bertara, askotan, beldurrek edo kezkek bultzatuta joaten da jendea; baina gaiaz hitz egiten hasi ahala, beldur hori arinduz doa.

Horregatik aspaldi kontrako bidea hartu zuen familia bat gogoan geratu zaio, Bermeo aldeakoak zirenak. Ez zuten arroparik gura izan, ezta gorpua prestatzerik ere. «Honek naturala izan behar du, honek sinplea izan behar du, bizitza bezala», esan zioten. Gorpua maindira zuri batean bildu zuten, eta kito. Txapelentzat, hor dago gakoa: «Azkenean, heriotza bizitza bezain naturala da, ezta? Bizitzaren beste parte bat baino ez da».

«ZERGATIK ITXAROTEN DUGU?». Eta gero, zer? Hiruretako inork ez du jakintzat ematen. Carmen Lopezentzat «misterio bat» da. Txapelek, berriz, ez du heriotzan sinesten: «Nik ez dut zuhaitz hilik ikusi. Lehortu egiten da, erori, belarrak hostoak xurgatzen ditu eta beste zerbait hazten da berriz. Aldaketa bat da».

Heriotzaren ondoan lan egiteak, ordea, bizitzeko modua aldatu die. Diana Mendozak ez du ezer uzten «erretiroa hartzen dudanerako», jende asko ikusi baitu erretiroa hartu berritan hiltzen. Baita gazteagoak ere: iaz bere adin berdineko emakume bat hil zen bere ardurapean, ume txikiak zituena: «Hori berari gertatu bazaio, niri ere gerta dakidake». Geroztik galdera berdina egiten dio bere buruari: «Zergatik itxaroten dugu, bizitza ziurtatuta ez badaukagu?».

Lopezek gauza bera ikasi du gaixoen ondoan: «Badakigu hilko garela, baina inoiz hilko ez bagina bezala bizi gara». Eta gero, ko uzten duguna ez da beti bidaia bat: «Ezin duzu barkamena eskatzea edo barkatzea gero-ko utzi, bihar agian ez zaudelako».

Horregatik heriotzaz hitz egiten du, asko, seme-alaba eta lagunakaz. Ez minik ematen ez duelako, hitz egiteak beldurra kentzen duelako baizik. Eta heriotza aipatzeak heriotza erakartzen duela uste dutenentzat, bere burua du froga gisa: «Askok hitz egiten dut horren inguruan, eta hemen nago oraindik».

Ez dago ahotsa jaitsi beharrik. ◀

Erandio 'Los Ochos' bizilagunen etxegabetzea

'Los Ochos' eraikinetako bizilagunak «ez dira joango»

Euren bizi proiektua garatzeko eskubidea bermatu arte borrokan eta antolatuta jarraituko dutela adierazi dute.

Bizilagunen aldarrikapen nagusia alokairu-kontratuak berritzea eta errentak euren diru-sarreretara egokitzea da; hau da, Mosaic Propco enpresagaz negozioazio kolektiboa irekitzea eta gaur egungo maizterren diru-sarreragaz bateragarriak diren kontratu berriak adostea.

Bestalde, Udalari Erandio gunen tentsionatu izendatzeko prozesua azkartzeko eskatu diote. Euren arabera, izendapen horri lotutako luzapena baliatu ahal izango lukete, eta, hartara, Mosaic Propogaz negoziatzeko denbora izango lukete kaleratze-mehatxua tartean egon barik. Gainera, Udalari eta Eusko Jaurlaritzari gatazkan bitartekari gisa jarduteko eskatu diete, Mosaic eta bizilagunak negozioazio-mahai batera eramateko.

Egoera horretan, ehunka herritarren babesagaz aldarrikatu dute: euren etxeetatik alde egiteko mehatxuak eta presioak amaitu daitezela, Mosaic-ek alokairu kontratu guztiak berritzea negoziatu dezala, Udal gobernuak Erandio tentsio handiko eremu izendatu dezala eta Erandioko herritarren alde egin dezala; eta Eusko Jaurlaritzak bere esku dagoena egin dezala horrelako «putre-funts gisa honetako operazio espekulatiboak egi-

Mosaic funts putrearen erruz, 150 familia arriskuan daude. LAB SINDIKATUA

Horrelako «funts putre gisa honetako operazio espekulatiboak egiteari utz diezaioten» aldarrikatu dute.

teari utz diezaioten». Euren hitzetan: «borroka hau ez da erraza izango», baina elkartuta eta herritarren laguntzagaz borrokari eutsiko diotela adierazi dute. «Baliteke legezkoa izatea alokairuan bizi diren 150 familia kalera bota nahi izatea; desokupazio enpresen bidez mehatxatzea; presioa egitea; alde egiteko dirua eskaintzea; gure etxeak salgai jartzea. Hori guztia legezkoa izan liteke, baina guztiz bidegabeba da, eta ezin dugu onartu».

LABeko Ekintza Sozialeko arduradunak 120 familia baino gehiagoren «determinazioa» ere txalotu du, sindikatuaren babesa adieraziz eta borroka horretan euren tresnak eskainiz. ◀

Iñaki Bitxitegia

Montblanc, Longines eta TagHeuer agentzia ofiziala

Villamonte plaza 3
94 430 23 45

Algorta

Telletxe 1
94 460 27 41

irati

MODA GAZTEA ETA ARROPAK

bai
euskarari

94 491 12 71

iratialgorta@gmail.com

Torreña, 2 48991 – ALGORTA

Getxo Alokairurako etxebizitzak

Iturribarriko 58 babes ofizialeko etxebizitzek hutsik jarraitzen dute

Getxoko Iturribarrin alokairurako eraikitako 58 babes ofizialeko etxebizitzek 10 hilabete daramatzate hutsik, esleipen-prozesuko alegazioak ebatzi bitartean.

Proiektuak 9,25 milioi euroko inbertsioa izan du.

Iturribarriko 58 etxebizitzak 2025eko maiatzean amaitu zituzten, eta giltzak 2026ko lehen hiruhilekoan ematea aurreikusten zuten. Epea, ordea, aspaldi igaro da, eta etxebizitzek hutsik jarraitzen dute, esleipen-prozesua oraindino amaitu ez delako.

Guztira, 1.990 pertsona aurkeztu ziren 58 etxebizitzetako bat eskuratzeko, eta behin-behineko zerrendak argitaratu ostean, 130 alegazio aurkeztu ziren. Etxebizitza Sailak atzerapena Bizkaiko lurralde-ordezkaritzako langile faltagaz lotu du. Dagoeneko 128 espediente ebatzi di-

tuzte eta bi baino ez dira falta; horiek amaitutakoan, behin betiko zerrenda argitaratu eta etxebizitzak esleitu ahal izango dituzte.

ESLEIPEN-PROZESUA AURRERATU GURA DUTE. Iturribarrin gertatutakoa errepika ez dadin, Etxebizitza Sailak etorkizuneko sustapenetan esleipen-prozesua lehenago hastea aztertuko du, obrak martxan jartzen diren unetik bertatik. Horrela, eraikuntza-lanek irauten duten bitartean hautagaien baremazioa, alegazioak eta gainerako izapideak aurreratu ahal izango lirateke. ◀

Getxo Getxobus

Getxobuseko bidaia euro bateko tarifa izango du azkenean

Udalbatzak behin-behinean onartutakoaren arabera, Getxobuseko bidaia solteak euro bat balioko du; Barik erabilita, berriz, 0,60 euro ordainduko dira eta Gizatransagaz, 0,35 euro. Beharrezko izapideak epe barruan eginez gero, hiri-autobus berria Gabon inguruan jar liteke martxan, pilotu proba gisa.

Hasieran, bidaia solteak 2 euro balio izatea aurreikusten zen, baina EAJk, PSE-EEK eta PPK tarifa euro batera jaistea adostu dute. EH Bilduk 0,50 eurokoa izatea proposatu du, eta Elkarrekin Podemosek, doakoa. Ordenantzak lehen hiru alderdien babesak jaso du bakarrik.

Barik erabiltzen dutenek tarifa merkeagoak izango dituzte: Creditransagaz 0,60 euro eta Gizatransagaz 0,35 euro. Familia ugariak ere deskontuak izango dituzte. Gainera, Udalak Getxobusen doan bidaiatzeko egun jakinak ezarri ahal izango ditu, mugikortasuna sustatzeko kanpainen edo interes orokorreko jardueren harira.

IBILBIDEAK, EZTABAIDAGAI. EH Bilduk eta Elkarrekin Podemosek ibilbidea hobetzeko eskatu dute, Azkorri, Portu Zaharra eta Santa Ana zerbitzutik kanpo geratzen direla iritzita. EAJk, PSE-EEK eta PPK, berriz, Getxobus pilotu proba izango dela azpimarratu dute, eta lehen hilabeteen ostean aldaketak egin ahal izango direla.

Getxobusen diseinua 2025ean abiatutako herritarren parte-hartze prozesuan ere oinarritu da. Orain, behin-behineko onarpenaren osteko izapideak egitea falta da; aurreikusitako epeak betez gero, Gabon inguruan hasi ahal izango da zerbitzua. ◀

AINGARA
BORDATU ETA KANDELAZ ZURE GUSTORA...

944 038 953 · Ibaiondo, 13 48930 Erromo · GETXO

Ugarte asesoria

ZERBITZU INTEGRALA
fiskala / laborala / kontabilitatea

Juan bautista Zabala kalea - 12.zk - 1. solairua - 7.dptu
ALGORTA - BIZKAIA

TEL 94 652 39 93
FAX 94 431 63 58
MOB 658 73 26 48

info@asesoriaugarte.com

Leioa Lamiako Eskola**Bigarren bizitza
Lamiako Eskolari**

Lamiakoko ikastetxeak jada ez du ikaslerik, baina eraikina ez dute hutsik utzi gura. Udalak bertan kultura- eta kirol-jarduerak, elkarleen ekimenak, ikasteko eta irakurtzeko gelak edota liburutegia egokitzea aztertuko du. Horretarako, Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailagaz hitzarmena sinatzea onartu du Udalbatzak aho batez.

Oraingoan, ez dago erabakita eraikinak zer erabilera izango duen. Datozen hilabeteetan zehaztuko dituzte aukerak, Udalaren beharrik ez ezik, Lamiakoko eta Leioako elkarte eta herritarren eskaerak ere kontuan hartuta.

Aukeren artean kultura- eta kirol-eskaintza zabaltzea, elkarlanean espazioak sortzea eta ikasteko gelak, irakurketa-guneak edo liburutegia egokitzea daude. Horregaz batera, udal-zerbitzu batzuk bertan batzeko aukera ere aztertuko dute. ◀

Leioa Subflubiala EZ!**Itsasadarraren azpiko
tunelaren kontra,
urriaren 24an**

Subflubiala EZ! plataformak itsasadarraren azpiko tunelaren aurkako manifestazioa deitu du urriaren 24rako, 18:00etan, Areetako Xake plazatik.

Deialdiagaz, plataformak azken hilabeteetan egindako protestei jarraipena emango die.

Urriaren 24ko manifestazioan, Subflubiala EZ!ek garraio publikoa indartzea aldarrikatuko du tunelaren alternatiba gisa. Era berean, plataformak Artatza eta Ballonti inguruen babesa eta Artatza-Romo institutuaren etorkizuna jarri ditu deialdiaren erdigunean. ◀

Leioa Etxebizitza hutsen gaineko zerga**2027an leioaztarren
zergetan aldaketak
izango dira**

Leioako Udalak etxebizitza hutsen OHZren erre-kargua %150era igo eta turismo-zerga ere ezarriko du. Bi neurriak 2027ko zerga-ordenantzen barruan sartuko dira.

Etxebizitza huts bat izatea garestiagoa izango da Leioan 2027tik aurrera. Udalak %50etik %150era igoko du etxebizitza horien Ondasun Higiezinaren gaineko Zergaren (OHZ) erre-kargua, araudiak baimentzen duen gehienekora. Kontrara, Bizigune edo ASAP bezalako alokairu publikoko programetara bideratzen direnek %99rainoko hobaria jaso ahal izango dute. Neurri horien bidez, hutsik dauden etxebizitzetako batzuk alokairu-merkatura ateratzea eta eskaintza handitzea sustatu gura dute.

Udalaren arabera, 1.000 etxebizitza inguru daude hutsik Leioan, etxebizitza guztien %7 inguru. Errekargua, hala ere, ez da kasu guztietan aplikatuko: salbuespenen artean jabea mendekotasunagatik egoitza batera joatea, etxebizitza bizigarri ez izatea edo titularra lan zein ikasketengatik aldi baterako beste toki batean bizitzea daude. Gainera, jabe handi guztiek ezingo dituzte aipatutako hobari eta udal-laguntzak eskuratu. Neurriak EAJren, PSE-EEren eta Podemosen aldeko botoakaz onartu

dituzte; EH Bilduk eta PPk, berriz, kontra bozkatu dute.

TURISMO-ZERGA, LEHEN ALDIZ.

Leioak lehen aldiz sartuko du zerga hori bere ordenantzetan, Bizkaian onartutako foru-arau berriaren ondorioz, eta 2027ko urtarrilaren 1etik aurrera aplikatuko da.

Ondaindu beharreko zenbatekoa ostatu motaren arabera aldatuko da, eta etxebizitza turistikoek tasarik handiena izango dute: 6,50 euro egonaldi-unitateko. Lau izarreko hoteletan 4,50 eurokoa izango da; apartamentu turistikoetan, 3,50 eurokoa; hiru izarreko hoteletan, 3 eurokoa; eta kanpinetan, 1,75 eurokoa. Gainera, pertsona eta egonaldi jarraitu bakoitzeko gehienez sei egonaldi-unitate hartuko dira kontuan zerga kalkulatzeko.

Egun, 32 ostatu turistiko eta 351 plaza daude udalerrian. Horietatik 28 etxebizitza turistikoak dira, 127 plazagaz; hiru ostatu erabilera turistikoko logelak dituzte, zortzi plazagaz; eta lau izarreko hotel bakarra dago, 216 plazagaz. ◀

Bazatoz?

BETIKO IKASTOLA

IKASTOLAK

betikoikastola.eus
Artatza auzoa, 84
LEIOA

Urduliz Iparralde Kiroldegiaren zaharberritze lanak

Iparralde Kiroldegia irekitzeko prest dago

Irailaren 26an inauguratu zuten.

Zaharberritze lanak amaituta, Iparralde Kiroldegiaren ate irekien jardunaldia egin zuten irailaren 26an.

Egun osoan, jende guztientzako zuzendutako pilota, pala, boxeo, kickboxing, gimnasia erritmiko eta eskubaloiko jarduerak eta erakustaldiak egin zituzten, besteak beste.

Zaharberri lan horien helburua energia- eta eraikuntza-birgaitzea egitea izan da, eraikinak zituen erabilera- eta energia-eraginkortasuneko ga-beziak konpontzeko, eta instalazioen funtzionamendua optimizatzeko.

Gainera, irisgarritasunari eta suteen aurkako araudiari egokitzea ere proiektuaren parte izan zen; eta kontratazio-espeditentean, kiroldegiaren eraikuntza-lanez gain, metal-errotzeriako eta berokuntza, airezta-

pen eta klimatizazio instalazioetako lanak agertzen ziren.

Hasierako lizitazio-aurrekontua 2,95 milioi eurokoa zen BEZa barne, eta 2025eko otsailean Construcciones Castellano S.A. enpresari esleitu zioten 2.413.255,67 euroan BEZa barne.

Hasieran, 12 hilabeteko gauzatzeepea aurreikusi zuten, baina ondoren kontratua aldatu eta epea bi hilabete luzatu zuten. Gainera, 2026ko martxoan egindako aldaketak 446.452,28 euroko gehikuntza ekarri zuten.

Azkenik, irailaren 26an kiroldegiaren inaugurazioa ospatu zuten. Bertan, instalazio berriak ezagutzeaz gain, herriko klubek pilota, pala, boxeo, kickboxing, gimnasia erritmiko eta eskubaloiko erakustaldiak ere egin zituzten. ◀

Urduliz Dirulaguntzak

Udalak 30.000 euro bideratuko ditu igeriketa-ikastaroentzat

Irailaren 23ko BAOn argitaratu zenez, Udalak 30.000 euro bideratuko ditu Urdulizen erroldatutako herritarrek beste udalerrietako udal-igerilekuak erabiltzeko dituzten gastuak arintzeko.

Udalak azaldu duenez, laguntzak abonamenduak ez ezik, helduentzako eta adingabeentzako igeriketa-ikastaroak eta bestelako ur-jarduerak ere hartuko ditu barne. Aniztasun funtzionala duten pertsonentzat, gainera, baldintza bereziak aurreikusten direla gaineratu dute; izan ere, beharrezkoa bada, udal-titulartasunekoak ez diren instalazioetarako ere laguntza jaso dezakete. ◀

Urduliz Kirol liga

Urduliz, Bizkaiko udalerririk aktiboena izateko lehian

Kirolur Erronkaren udazkeneko liga irailaren 23an hasi zen eta urriaren 23ra arte iraungo du. Helburua Bizkaiko udalerrien artean jarduerak fisikoa sustatzea da, herritarrek egindako desplazamendu aktiboak kilometrotan erregistratuz.

Erronka honetan parte hartzeko, bakoitzak Wellk aplikazioa deskargatu, erregistratu eta -kasu honetan- Urduliz aukeratu beharko du. Horren ondoren, jarduerak aplikazioaren GPSagaz zuzenean erregistratu daitezke edo Strava, Garmin, Fitbit, Apple Health edo Google Health Connect bezalako zerbitzuak sinkronizatuz. ◀

GetxoGasol

Urteko 365 egunetan gaude zabalik

- Garbiketa gunea
- Denda eta okindegia
- GnG tailerra
- Solaguren Jatetxea

☎ 944 301 500

📍 Getxo eta Berango artean

GetxoGason Euskararekin bat!

JUAN MARI

Harategia Urdaitegia

Baserriko haragia, produktu artisauna eta etxeko zerbitzua

Las Mercedes, 31. 48930 AREETA
94 464 41 25

Berango Berango Natura**Berangoko natura, argazkien protagonista**

Berangoko basoak, zuhaitzak, fauna eta berdeguneak izango dira protagonista Lantzarte Bizirik elkarteak antolatutako Berangoko Natura II. Argazki Lehiaketan. Adin guztietako argazkizaleei zuzenduta dago ekimena, eta lanak azaroaren 8ra arte aurkeztu ahal izango dira. Hautatutako hamabi irudiek elkartearen 2027ko egutegi solidarioa osatuko dute.

Parte-hartzaile bakoitzak gehienez hiru argazki original bidali ahal izango ditu lantzarte-bizirik@gmail.com helbidera. Basoak, zuhaitz bereziak, flora eta fauna, landa-paisaiak zein herriko berdeguneak izan daitezke irudietako protagonistak. Ondoren, herritarren bozketa-aren bidez aukeratuko dituzte egutegian agertuko diren hamabi argazkiak, eta lehiaketako irabazleak sari berezia jasoko du.

NATURA-ONDAREA ERDIGUNEAN. Lehiaketaren helburua ez da Berangoko txoko ederrak argazkietan jasotzea bakarrik. Lantzarte Bizirikek herriko naturari beste begirada batez erreparatzeko eta hura zaintzearen garrantziaz kontzientzia sortu ere gura du.

Illo horretan, elkarteak azken hilabeteetan Lantzarteko zelaian eta Moreaga zein Maisu Ibilbidea inguruan egindako esku-hartzeak aipatu ditu. Era berean, 2027ko Aurrekontu Parte-hartzaileetara hainbat proposamen aurkeztu ditu; besteak beste, parkeetan itzalgune eta babesleku klimatikoak sortzea, mendiak birnaturalizatzea edo eskola-bide seguruak sustatzea.

Hala, argazki-lehiaketa herriko natura erakusteko ez ezik, etorkizunean zer-nolako Berango gura den hausnartzeko gonbita ere bada antolatzaileentzat. ◀

Sopela Sopelbusa**Ordutegi egokituak Iberreko ikasleentzat**

Ordutegiaren aldaketak urritik maiatzera izango dira. SOPELAKO UDALA

Sopelako Udalak aldaketa batzuk ezarri ditu Sopelbus hiri-autobusaren neguko ordutegian –urritik maiatzera–, Sopela BHI institutoko DBH 3. eta 4. mailako ikasleek eguerdian etxera bueltatzeko autobusa erabili ahal izateko.

Izan ere, Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailak doako garraio publikorako eskubidea bermatzen die bi kilometro baino gehiagora bizi diren DBHko 1. zikloko ikasleei –1. eta 2. maila–, baina 2. zikloan –3. eta 4. maila– muga hori lau kilometrotara igotzen denez, Sopelmar edo inguruko eremuetan bizi diren hainbat ikasle institutuko autobus zerbitzuetik kanpo geratzen dira.

Horren aurrean, institutuko guraso elkarte (IGE) eta hainbat familia Udalgaz harremanetan jarri ziren arazoa helarazteko. Hori dela eta,

Udalak Sopelbusaren eguerdiko linea egokitzea erabaki du ikasle horiek erabili ahal izateko. Izan ere, antza denez, ikasleen goizeko joan-etorria jada bermatuta zegoen Sopelbusaren goizeko zerbitzuaren bidez.

Esan bezala, aldaketak eguerdiko ordutegian egingo dira: Egoutzatik irteten zen zerbitzua, lehen 14:15ean, orain 14:30ean irtengo da. Atxabiribildik ateratzen zirenak, lehen 14:30ean, 15:30ean eta 16:30ean, orain 14:45ean, 15:45ean eta 16:45ean aterako dira. Eta Ander Deuna Ikastolatik irteten zirenak, lehen 15:05ean eta 16:05ean, orain 15:15ean eta 16:15ean irtengo dira.

Aldaketa hauek Udalak Iberre institutuko familien eskaerari erantzutea, Ander Deuna Ikastola-ko ikasleei zerbitzua ematen jarraitzea eta Sopelbusaren bi lineen arteko lotura hobetzea bilatu du. ◀

IKASTOLAK

ander deuna
IKASTOLA

anderdeuna.eus

ESKANEATU
QR KODEA
ETA BETE
GALDETEGIA

Zatoz gure ikastola ezagutzera

94 676 02 66 | info@anderdeuna.eus

KURTZIO KULTUR ETXEA

URRIA - AZAROA

UMEENTZAKO DANTZA

NOAREN KUTXA

Cía. Amarelo

URRIAK 25 IGANDEA

18:00 / 3,00 € - 5,00 € / 40 min

NAGUSIENTZAKO ANTZERKIA

DISECCIÓN DE LA BONDAD EN TRES ACTOS

Cía. Titzina Teatro

AZAROAK 13 OSTIRALA

20:00 / 5,00 € / 85min

MUSIKA

NUCA

Clara Pleyaren Kontzertua

AZAROAK 27 VIERNES

20:00 / 6,00 € / 80min

HODEI GUZTIEN GAINETIK

Cía. Markeliñe

AZAROAK 29 DOMINGO

18:00 / 3,00 € - 5,00 € / 60min

Barrika Etxebizitza berriak**Lepolako garapenaren
proiektuari buruzko
informazio gehiago**

Barrikako Udalak Lepola auzoan eraikiko diren etxebizitza berriei buruzko xehetasun gehiago eman ditu etxebizitzari buruzko udal aldizkari bereziaren bidez. Proiektuak 145 etxebizitza eraikitzea aurreikusten du, tartean 45 etxebizitza babestu, eta parkeak, berdeguneak, bidegorriak, oinezkoentzako bideak eta supermerkatu bat barne hartzen ditu ere.

Informazio berriari dagokionez, besteak beste, Udalak proiektuaren proposamenak espazio librean ia 7.800 m² aurreikusten dituela adierazi du, eta, gainera, proiektuak lehenetik dauden loturak hobetzeko aukera emango duela, egoitzaren biribilgunearen eremua Artepetagaz lotuko duen barneko bide berri baten bidez.

Halaber, Udalak azaldu duenez, 180 apartakaleku publiko egingo dira lur gainean, bizikletentzako guneakaz eta oinezkoentzako ibilbideakaz batera. Udalak, halaber, enpresa eraikitzaileak Konbarrika aurreko autobus geltokia eta Elordui egoitzako biribilgunea espaloiaz eta bidegorriagaz lotzeko ardura izango duela esan du.

Horrez gainera, Udalak dioenez, errepide nagusiaren trafikoaren eragin handiena non gertatzen den identifikatu da, eta irtenbide proportzionatuak planteatu dira etorkizuneko etxebizitzak babesteko.

Amaitzeko, ingurumena zaintzeari dagokionez, ibarraren alderantz berdeguneak mantenduko dituzte, inguruko berezko landare-espezieak landatu, ezpondak birlandatu eta obrak egiten diren bitartean ingurumenaren jarraipena egingo dela baieztatu egin du Barrikako Udalak. ◀

Lemoiz Lemoizko eskolako IGEa**Garraiatutako ikasleak
jantoki hobari barik**

Eusko Jaurlaritzak hobari hori kendu du agindu berri baten bidez.

Lemoizko eskolako IGEak garraiatutako ikasleek ez dutela jantoki hobaria izango ikasurte honetan salatu du. Guraso Elkarteak dioenez, orain arte, eskolatik distantzia jakin batera bizi ziren ikasleek eta, beraz, eskola-garraioa erabili behar zutenek, jantokizerbitzuaren prezioan deskontu bat jasotzen zuten, baina Eusko Jaurlaritzak hobari hori kendu du agindu berri baten bidez. Neurriak Bizkiko ikastetxe guztiei eragingo die.

IGEko kide batek adierazi du hainbat familiei ez dutela beren seme-alabek etxean bazkaltzeko modurik, bizilekuaren eta ikastetxearen arteko distantziagatik, eta horregatik, jantoki-zerbitzua erabili behar dutela derrigorrez. IGEak kritikatu du haiek ez direla beren seme-alabak etxetik urrun dagoen zentro batera joan behar izatearen erantzule, hezkuntza-eskaintzaren eta eskola-

-plazen esleipenaren inguruabarrei erantzuten baitio horrek, eta, beraz, ez dela bidezkoa jantokiaren hobaria kentzea.

Garraiatutako ikasleentzako deskontu-tasa kentzeak kuotak nabarmen handitzea ekarriko du: ia 30 euro gehiago ordaindu beharko dituzte hilean Haur eta Lehen Hezkuntzako ikasleen familiek, eta 24 euro gehiago hilean 2 urteko gelako ikasleen kasuan.

Guraso Elkarteak Eusko Jaurlaritzari agindu honek familiei ekarriko dien kalte ekonomikoa kontuan izatea eskatu dio eta hobaria berreskuratzea baloratzea. Horretarako, IGEak erreklamazio-eredu bat prestatu du, ahalik eta familia gehienek betetzeko eta Jaurlaritzari bidaltzeko. Inguruko ikastetxeegaz harremanetan jarri da ere, informazioa partekatzeko eta egoera elkarregaz aztertzeko. ◀

ERDI GUNEAN ZU
Eskatu bisita pertsonalizatua

SAN NIKOLAS
IKASTOLA

Ezagutu gure eraikin berria
Ezargunerantz!

Plentzia/Gorliz Ecomotor proiektua

Plentziako Ecomotorreko obrak daborduko hasi dira

Areatza eta Mungia Bidea kaleen artean dagoen Ecomotor eremuko obrak hasi dira, eta lanek aldaketak ekarriko dituzte datozen asteetan ingurutik oinez zein autoz igarotzen direnentzat. Eremua urbanizatzeko eta egokitzeko lanak dira, eta proiektua 2009tik dago jasota Plentziako hirigintza-plangintzan.

Aldaketarik nabarmenenetako bat inguruko eskaileretan izango da. Egungoak aldi baterako itxi eta eraitsi egingo dituzte, haien lekuan sarbide-plataforma berria egiteko.

Lan horiek bi aste inguru irautea aurreikusten dute. Horrek, hala ere, ez du esan gura oinezkoak sarbiderik gabe geratuko direnik: obrek iraun bitartean, eskailera berriak egingo dituzte egungoetatik 30 bat metrotara. Gainera, hegalean espalo berri bat eraikiko dute,

Obrak martxan

Oinez zein autoz, aldaketak izango dira: egungo eskailerak itxi egingo dituzte, oinezkoentzako sarbide berria 30 bat metrotara egokituko dute eta errepideko errei bat aldi baterako okupatuko dute.

oinezkoen lotura eta inguruko irisgarritasuna hobetzeko. Autoz ibiltzen direnek ere nabaritu-ko dituzte obrak, Plentziako sarbide nagusietako batean errei bat aldi baterako okupatu eta itxiko baitute.

EREMUAN, ALDAKETA GEHIAGO. Gaur egun dauden zuhaitzetako batzuk kenduko dituzte, baina ale berriak landatuko dituzte horien orde, eta beste batzuk Plentziako hainbat gunetara eramango dituzte.

Edukiontzien irla ere lekuz aldatuko dute. Ontzi arinen edukiontzia behin betiko kokalekua, ordea, oraindino zehazteke dago.

Proiektua ez da orain sortutako ideia bat. 2009an onartutako hirigintza-aldaketa batean aurreikusi zuten eta urbanizazio-proiektua 2024ko azaroan onartu zen. ◀

ARTOLOZAGA Tailerrak

ANAIK

Mekanika · Karrozeria · Elektronika

**Etxean zure kotxea jasotzeko zerbitzua eskaintzen dugu!*

NEGUAN, IZAN ZURE KOTXEA PREST:

Automobileko **bateria errebisatu** eta, beharrezkoa bada, alda ezazu.

Olio, hozgarri, haizetako garbitzaile eta **balaztako likidoen mailak** ikusi.

Botika-kutxa egokia eta **manta** eroan.

Pneumatikoak aztertu. Komeni da neguko pneumatikoak edo elur-kateak eroatea.

Argi- eta balazta- sistemak aztertu.

Haizetako-garbigailuak aztertu.

**ITV-a gainditzeko irizpideak ematen ditugu!*

946 763 814 • talleresartolozaga.com • Gatzarriñe Kalea, 42 **SOPELA**

Plentzia Isuskizako auzia

'Dos Palmeras' bidea, Isuskizako bizilagunen esku

Justizia Auzitegi Nagusiak atzera bota du bizilagunek Dos Palmeras bidearen inguruan aurkeztutako apelazio-helegitea. Beraz, mantentze lanak haien esku geratu dira.

Iuskizako urbanizazioak, 'El Abanico' izenez ere ezagunak, mila bizilagun baino gehiago ditu, eta urteak daramatzate Udalagaz eztabaidan sarbideen mantentzea nori dagokion argitzeko. 'Dos Palmeras' bidearen kasuan, Udalak ia 900 orrialdeko txostena egin zuen, eta horren arabera, sarbidea 1970eko hamarkadan eraiki zuten urbanizazioari lotuta.

'Dos Palmeras' bidea 1970eko hamarkadan eraiki zuten Isuskiza urbanizazioari lotuta. Garai hartako aurreproiektuan, gainera, etxebizitzak sustatzaileak sarbidea mantentzeko konpromisoa hartu zuen.

Bizilagunek, aldiz, bidea ez dela inoiz Isuskizaren parte izan defendatu dute. Horretarako, besteak beste, azken urteetan Udalak bertan 20.000 eurotik gorako bi esku-hartze egin izana jarri dute adibide. Epaileek, ordea, horrek ez duela bidea udal-titulartasuneko denik frogatzen uste dute.

URTEETAKO GATAZKA. Dos Palmerasekoa ez da Isuskizako sarbideen inguruko auzi bakarra. Bizilagunek urteak daramatzate ohar-tarazten bideak konpontzeko kostuak ezin dituztela euren gain hartu. Beste sarbide batean, ordea, epaitegiek euren alde egin zuten duela hiru urte, eta Plentziako hirigunetik gertuen dagoen bidea konpontzera behartu zuten Udala. ◀

Euskaraz hitz egiteko espazio hurbila da Mintzapraktika. Aukera paregabea jende berria ezagutzeko eta, guztion artean, gure hizkuntzari bizia emateko. Praktikatuz, erabili eta izan bultzada!

Izen ematea zabalik

taupamugimendua.eus/mintzapraktika

Uribe Kosta Benetan Be teatroa

'Bidutzi', Uribe Kostako hiru herrietan

Benetan Be teatroak bere bosgarren ikuskizuna aurkeztuko du Sopelan. 'Bidutzi' izenekoa, antzezlan «barregarria, hunkigarria eta optimista» izango da.

Bidutzi familiei zuzendutako umorezko antzezlan da, hiru urtetik gorakoen- tzat, eta beldurrei umorearen zein jo- lasaren bidez aurre egitea proposatzen du. «Ikaratzera jolastuko gara eta barrez leher- tuko gara», aurreratu dute sortzaileek, adin ba- tetik bestera igarotzean agertzen diren beldu- rrak oholtzara eramango dituen ikuskizunaz.

Talde oparoa

Patricia Urrutia testuaren egilea da; Elena Olivierik zuzendu du lana, eta Josu Aguinagak sortu du soinu banda originala. Oholtza gainean, berriz, Patricia Urrutia, Jon Zumelaga eta Juanma Rodriguez arituko dira.

Istoria inauteri gauean gertatzen da, muns- troek eta mozorroek kaleak hartzen dituzte- nean. Bidutzi protagonistak norbait ikaratu beharko du gauerdia baino lehen, baina Eureka Doktorea haren atzetik ibiliko da, harrapatu as- moz. Ainararen laguntzagaz, Bidutzik ihes egin eta bere erronka betetzen saiatuko da, ikara eta algarak uztartuko dituen abenturan.

Urriaren 18an Sopelako Kurtzio Kultur Etxean estreinatuko dute, 18:00etan. Ondoren, Uribe Kosta beste bi geldialdi egingo ditu: azaroaren 15ean Getxoko Muxikebarrin eta abenduaren 26an Kultur Leioan. Guztira, 30 emanalditik gorako bira egingo dute Euskal He- rrian, beldurrari umorez begiratu eta familian ikaratu zein barre egiteko gonbita zabalduz. ◀

Publierreportajea

www.uribe.eu/ms

BISITA GIDATUAK

Ekoplanak euro baten truke

Irailaren 19tik urriaren 24ra, Uribe eskualdeak Ekoplanak- en edizio berri bat abiaraziko du: familiaz gozatzeko herri eta ekoizpen-zentroetara bisita gidatuakaz.

Parte-hartzaileek ekoizleen eguneroko lana ezagutzeko aukera izango dute, baita eskualdeko hainbat herritan dauden natura-, historia- eta kultura- guneak ere.

Ekoizpen-zentroetara egingo diren bisite- tan, ogia, esnea, frutak eta barazkiak izango dira protagonista. Meñakako Otumetxuko La- ban egur-labeen ogia nola egiten duten eraku- tsiko dute; Gatikako Viveros Etxebarrian, 40 urte baino gehiago daramatzate bertako fru- ta barietateak lantzen; eta Ardeo behi-ustia- tegian modernizazioa eta animalien ongiza- tea uztartuz milaka litro esne ekoizten dituzte egunero.

Gamiz-Fikako Olatxuko laboreetan, berriz, marmeladak, saltsak eta barazki-pateak egite- ko prozesua ezagutu ahal izango da lehen es-

EKOPLANAK

Parte hartzeko lekuak mugatuak dira, euro bateko prezio sinbolikoaren truke. Izen-ematea eta informazio guztia www.uribe.eu/ms helbidean dago eskuragarri.

kutik, fruta eta barazkien ekoizpenetik hasi, azken etiketatzeraino.

Uribeko herriak Ekoplanak 2026 edizioaren protagonistak ere izango dira. Urduliz, Maruri- Jatabe, Lemoiz, Fruiz eta Gamiz-Fika bezalako landa-enklabeetan ibilbide labur eta errazak egingo dituzte. Santa Marinako Harriak beza- lako ingurune naturalak bisitatzeaz gain, bur- dinolek, errotek eta txakolinaren laborantzak tokiko ekonomian izan zuten papera eta base- rri, eliza eta ermiten arkitekturari buruzko bi- txikeriak ezagutuko dituzte.

A portrait of Alex Varas, a middle-aged man with a grey beard and glasses, wearing a light blue t-shirt. He is standing in a workshop or office. In the background, there is a large framed poster titled 'THE HISTORY OF A CAMERA' showing various camera models. To the left, there is a smaller framed poster with a camera lens. To the right, there is a desk with some papers and a yellow object.

ALEX VARAS

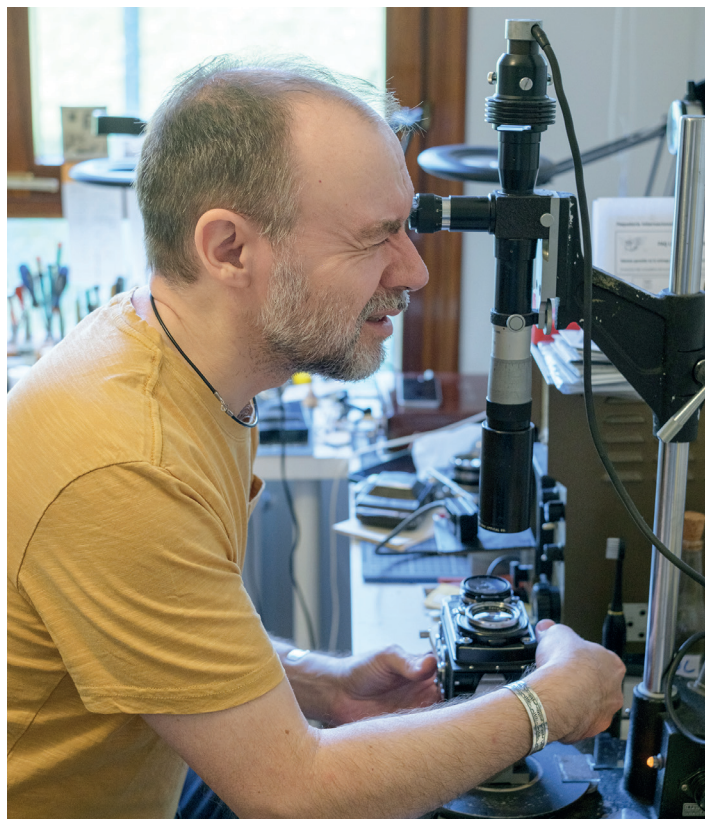
Duela lau urtetik, Alejandro Varas (Galdakao, 1973) kamera mekanikoen konpontzaile gisa dabil Getxon, eta aurretik beste lau eman zituen afizionatu moduan ere, berak zituen kamerak irekitzen eta miatzen. Haatik, ez ditu kamera denak konpontzen; berak azaltzen duen moduan, zerbait sentiarazten dioten kamerakaz lan egitea gustatzen zaio. Bere etxean sortu duen tailerrean kamera mota ezberdinak frogatzen eta konpontzen ordu luzeak ematen ditu Varasek; hala ere, terapia gisa sentitzen du bere lana.

TESTUAK: IRATXE UGARTETXEA MUELAS • ARGAZKIAK: HODEI TORRES ▶

Bidearen hasiera

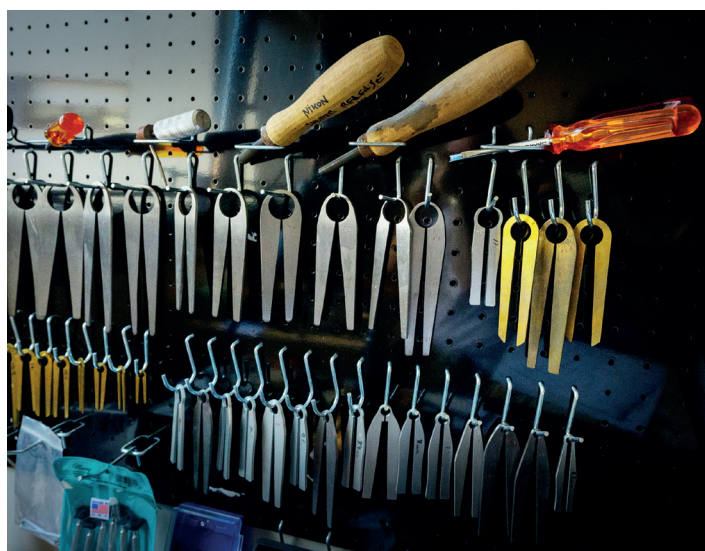
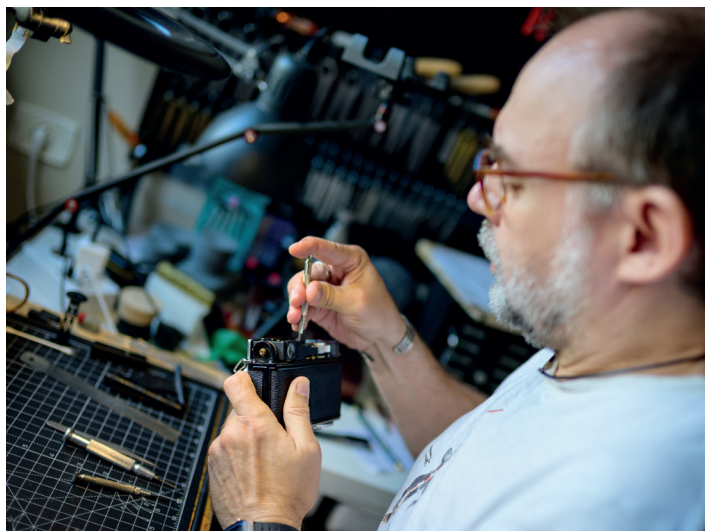
Aspaldi kamera bat konpontzera bidali zuen Varasek, eta konponketa luze jotzen ari zenez, tailerrekoak oso lanpetuta zeudelako, bera hasi zen kameragaz. «Zentzu horretan, konpontzaile asko sortzen ari naiz ni orain», esan du, brometan. Ondo egiten denean, lan honek denbora asko eskatzen duela azaldu du Varasek.

Lanik kuttunenak

Varasek, behin, Ingalaterrako gizon baten enkargu bat jaso zuen, oso gustuko zuen kamera merke bat konpontzeko. Kameragaz amaitzean, beraragaz harremanetan jartzen saiatu zen Varas, baina gizonaren alabetako batek hil zela esan zion. Alaba horrek ez zuen aitaren kameraz ezer jakin gura, eta ez zituen Varasen mezuak erantzun. Hala ere, aste batzuk igaro ondoren, beste alaba bat jarri zen kontaktuan Varasegaz, aitaren kamera izan gura zuelako, eta asko poztu zen berreskuratu zuenean. Horiek dira Varasentzat proiektu politenak: «Jendea bere senideen kamera zaharrekaz etortzen da, berreskuratu gura dituztela esanez... Enkargu horiek maitasun handiz egiten ditut, herentzia modukoak dira, azkenean. Balio handia dute jendearentzat».

Bere argazki propioak

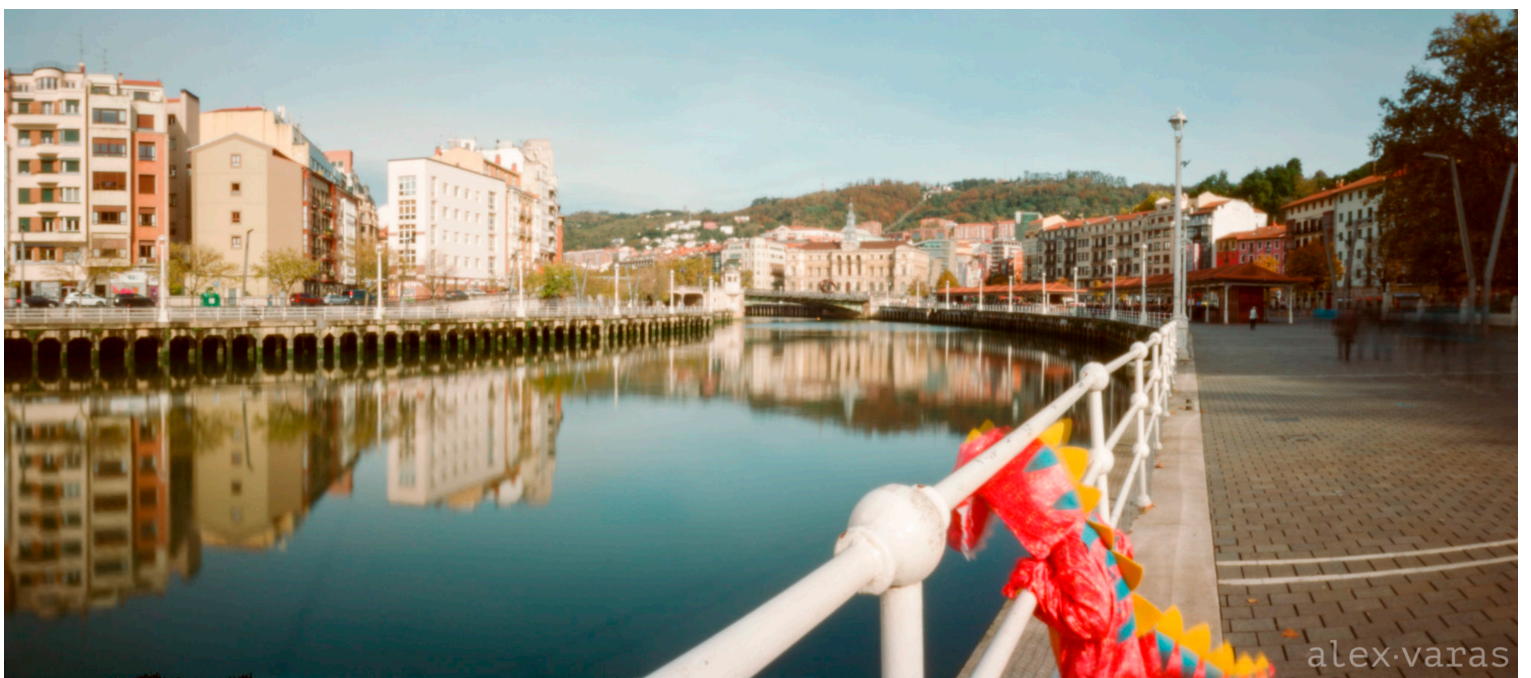
Varas argazkiak egiten dabil etengabe, dauzkan kamerakaz eta konpontzen dituenakaz ere. Orokorrean, zuri-beltzeko argazkiak egitea gustatzen zaio, formatu erdiko kameragaz, bereziki bere emazte eta semeari. «Erretratuak egiten trebeagoa izan gura dut, baina gauzarik zailena da», azaldu du Varasek. Hala ere, azkenaldian pinhole kamera panoramiko «erraldoi» bat erabiltzen ibili da, kolorezko argazkiak egiten.

alex-varas

Konpontzaileen nazioarteko sarea

Ez daude kamera zaharrak konpontzen dituzten pertsona asko munduan eta, horregatik, Varasek beste hainbataz txat batean egotea eskertzen du: «Denok elkar laguntzen dugu. Pozik nago alde horretatik, nahiz eta, orokorrean, nahiko lan bakartia den». Horregaz batera, Disparafilm izeneko argazkilari analogikoen komunitate batean dago, eta bertan «kamera bidaiariaren» proiektua daukate: eskuz esku pasatzen dute kamera bat, eta parte hartzaile bakoitzak argazki batzuk egiten ditu eta koadernotxo batean kamerari buruzko bere iritzia idazten du. Beste konpontzaileakaz harremana mantentzeko ere beste hainbat ekimenetan parte hartzen du Varasek, adibidez, Bartzelonan egiten den *Revêlate* jaialdia. «Ondo pasatzeko eta kamerez eta argazkilaritzaz hitz egiteko aitzakiarekin elkartzen gara».

Lucia Astigarraga Aktorea eta eszena-zuzendaria

«Zuzendari gisa, nire ardura taldea zaintzea da»

Zuzendaritzarako jauzia ez zen bat-bateko erabaki bat izan. Pandemia arte, batez ere, Astigarraga zuzendaritza-laguntzaile moduan aritu zen, baina lan horretan, askotan, talde handiak gidatzera edo ekoizpenen birjarpenak egitera bakarrik joan behar izaten zuen. Horrek erantzukizuna hartzera ohitu zuen, eta, neurri batean, askatasun handiagoa sentiarazi zion. Beste zuzendari bat dagoenean «bera da jabea», azaldu du; zuzendaritzan, aldiz, erabakiak hartzeko eta lan egiteko modua berak eraikitzeko aukera dauka.

TESTUAK: LAURA FONTALBA COLOMO • ARGAZKIAK: HODEI TORRES ►

Lucia Astigarraga Getxon jaiotako eszena-zuzendaria eta aktorea da. EHUn Kimika Ingeniaritza ikasi bazuen ere, Arte Dramatikoko ikasketak egin zituen Madrilgo RESADen, estatuko Arte Dramatikoaren Errege Goi-Eskolan, Antzerki Fisikoaren espezialitatean, eta urtebete Belgikako Monseko Errege Kontserbatorioan eman zuen. Ordutik, aktore, eszena-zuzendari eta zuzendaritza-laguntzaile gisa aritu da Euskal Herrian zein nazioartean, Alemanian eta Suitzan besteak beste. Gainera, Calixto Bieitoren zuzendari-laguntzaile eta birjarpen-zuzendari *–revival director–* ere izan da hogeiei ekoizpen baino gehiagotan. Aldi berean, *Carmen* eta *Manon* zuzendu ditu Aacheneko antzokian, eta *La Bohème* eta *L'elisir d'amore* Luzernan. Orain, etxean ere utzi ditu arrastoak, Arriaga Antzokiko *Saturraran* operaren zuzendaritzagaz; aurtun, *Gaupasa* antzezlanean aktore eta eszenografo gisa; eta bere hurrengo proiektuagaz: *Lamiako 1979* euskarazko operagaz.

Berak azaltzen duenez, pandemia arte zuzendari-laguntzaile moduan ibili zen, eta horri esker, talde handitan lan egiteko ohitura

Ibilbidea

Astigarraga aktore eta eszena-zuzendari gisa aritu da Euskal Herrian zein nazioartean: *Carmen* eta *Manon* proiektuetan, Aacheneko antzokian; *La Bohème* eta *L'elisir d'amore* lanetan, Luzernan; *Giulio Cesare in Egitto* lanean, Mannheimeko Antzoki Nazionalan; eta, Euskal Herrian, *Saturraran* eta *Moto Membra Jesu Nostri* proiektuetan, Arriaga Antzokian —azken hori Eneko Sagardoyagaz—; *Gaupasa*, Sala BBK Aretoan, Muxikebarrin; eta, hurrengo urtean, *Lamiako 1979* proiektuagaz.

hartu zuen. Orain, zuzendari izatea nahiago duela onartu du, baina rol guztien garrantzia erdian jarritz. *Gaupasaren* kasuak ondo erakusten du bere lan egiteko modua. Ez da kanpotik begiratzen duen sortzailea: proiektuaren barruan sartzen da, fisikoki eta emozionalki. Obra horretan, eszenografia eta produkzioa egin ditu, eta aktorea ere izan da; ideia eta muntaketa, gainera, Itzurbaltzeta/Romoko bere terrazan landu zituen. Astigarragaren esanetan, antzerkian, sarri, «denetarik» egin behar izaten dute, baina berari proiektuan hain barrutik egotea, lana sortzea eta lagunekaz partekatzea gustatzen zaio.

Horregatik, gaur egun, ez ditu proiektuak izenaren, tamainaren edo aurrekontuaren arabera bakarrik aukeratzen. Pertsonak dira erabakigarriak. «Jendearen arabera erabakitzen dut guztiz», dio. Aurrekontua zuten proiektu batzuei ezetz esan izan die lan egiteko giroa ez zitzaiolako egokia iruditzen. Kontrara, baliabide gutxiagoko lanetan murgildu da gustura, ondo sentitzea eta taldeagaz konfiantzan aritzea lehenesten duelako. «Adibidez, Pabellon 6eko *Pelotazo* antzezlanaren

26 Elkarrizketa Lucia Astigarraga

testua zortzi pertsonen artean idatzi dugu, beraz, dirua ez zen kontua; eroso egotea, bai». Suitzan edo atzerriko beste herrialde batzuetan lanean aritzean, ordea, erosotasun hori zailagoa dela azaldu du. Astigarragak gogoratu duenez, aurten, lau hilabete egon da Suitzan: «Han ekonomikoki hobeto daude eta antzerkira joaten dira pilo». Lekuko aktore eta abeslari finkoak dira herri bakoitzean, beraz, jendeak ere ezagutzen ditu; hemen, berriz, «ahal duenak bere burua salbatu dadila» dela tamaldu du.

Bere ibilbidean zehar hainbat rol bete ditu, horregatik badaki zer dagoen bakoitzaren atzean: badaki aktoreak nola sentitu ahal diren eta hori zuzendari baten ezagutzaren barruan nahitaezkoa dela dio. «Aktore moduan oso dudatsua naiz, baina zuzendari gisa, nire ardura taldea zaintzea da, entzutea eta beti hor egotea: lehena eta azkena izatea, eguneror», dio, zera gehituz: «Egun batean aktore bat txarto sentitzen bada, sostengua izan behar zara. Eta taldeari esan behar diozu: 'Goazen, badugu zer egiteko, goazen aurrera'. Eta ahalmen hori nik badaukat». Orain, Euskal Herrian dituen proiektuak ere garrantzitsuak dira berarentzat, bere sustraiak mantentzeko aukera eskaintzen diotelako.

Izan ere, datorren urtean, Lamiako 1979 antzezlanaren egingo du. Astigarragarentzat ez da beste lan bat soilik: etxeko memoriari begiratzeko modua ere bada. Proiektuak Lamiakon orain dela 40 urte sortu zen mugimendua izango du abiapuntu: langabeziak eta testuinguru politikoak markatutako garaian, herritarrek euren historia kontatzeko eta bertako ohiturak berrasmatzeko egin zuten ahalegina. Lamiakokoek lan «itzela» egin zutela onartu du Astigarragak, ez baitzituzten bakarrik ohiturak berreskuratu, baizik eta berriak ere sortu zituzten.

Proiektu honetan, Leioako Kantika Korallak parte hartuko du, Basilio Astulezen zuzendaritzapean. Astigarragak aurretik ere lan egin du talde horregaz, *Galerna* opera garaikidean. «Kantika Korallakoak oso gazteak dira. Ez dira profesionalak eta ez dute soldatarik izango. Jende hori ez dago hemen nirekin lan egiteko, haiek hemen daude zeozer ikasteko eta esperientzia on bat izateko. Orduan, asko pentsatzen dut nire zereginak hemen handiagoa izan behar duela: emaitza ona izan behar da, bai, baina prozesuan ere zeozer zor diet», aitortu du berak.

Izan ere, *Lamiako 1979* antzezlanaren proiektu profesionala izango da eta jendeak sarrearak erosiko ditu; beraz, parte-hartzaileek «zer edukiko dute?» Hori da Astigarragak sentitzen duen ardura. Suitzan, berriz, ez du hori sentitzen, han koruak profesionalak direla-

Lamiako 1979

Astigarragarentzat ez da beste lan bat soilik: etxeko memoriari begiratzeko modua ere bada. Bertan, Jon Saenzek eta Leioako Kantika Korallak ere parte hartuko dute, Basilio Astulezen zuzendaritzagaz.

«Nire zeregina hemen handiagoa da: emaitza ona izan behar da, bai, baina prozesuan ere zeozer zor diet»

ko eta kideek betebeharrak profesionalak dituztelako. Hemen, aldiz, Kantika Korallako kide guztiak haur eta gazteak dira, eta egun osoa ikasten ematen dute, eskolan edo unibertsitatean. Egunaren azken orduetan, ordea, koruari eskaintzen dizkiote denbora eta energia, eta horrek eskatzen duen ahalegina eta konpromisoa kontuan hartu behar direla uste du.

Orain, istorioa errealitateari leial kontatzeko, dokumentazio-lana funtsezkoa izaten ari da. Liburuak eta argazkiak aztertzen dabil, Jose Luis Raymond elkarrizketatu du — Lamiakoko maskaradaren sortzaileetako bat eta gaur egun eszenografoa —, eta Lamiako Maskarada Kultur Elkarteari ere egon da, proiektua bertako aholkariak eraikitzeko. Zuzendariaren lana ez dela besteena baino garrantzitsuagoa uste du; adibidez, Jon Sáenz Rubio musikaz, Hegoa Alvarez Zorroza libretoaz eta Ibai Labega jantziez arduratzen dira, eta bakoitzaren lana funtsezkoa da proiektu-

Lucia Astigarriaga Euskal Herrira bueltatuko da *Lamiako 1979* proiektuagaz. HODEI TORRES

tuan. «Harremanak gidatzea, jendea entzutea edo aholkuak ematea ikusten ez diren gauzak dira, baina nire ardura da, eta horregaz oso ondo sentitzen naiz», azaldu du berak. Era berean, hori da besteetan sortu gura duena, eroso sentiaraztea: «Azkenean, lehen esan dudana bezala, nik rol guztiak bizi ditut, horregatik badakit lanean eroso ez egotea oso zaila dela; eta, horregatik, zuzendari moduan hori saihesten saiatzen naiz». Aipatu duen moduan, ez da erraza beti giro on bat mantentzea; izan ere, giroa apurtzea oso erraza dela uste du, hitz ozen batek egun osoko energia baldintzatu dezakeelako, eta argi dauka ez duela nahi jendeak beldurrez lan egitea.

Ildo horretan, operaren munduak ere begirada hori eman dio, eta artisten atzean dagoen presioa gogoarazi du. Adibidez, opera abeslariari ahotsean beste edozein instrumenturi eskatzen zaion zehaztasun bera eskatzen zaie: ahotsa ezin zehatzago afinatu, proiektu

«Aktore moduan oso dudatsua naiz, baina zuzendari gisa, nire ardura taldea zaintzea da»

Ardura garrantzitsua
«Harremanak gidatzea, jendea entzutea edo aholkuak ematea ikusten ez diren gauzak dira, baina nire ardura da, eta horregaz oso ondo sentitzen naiz»

tatu eta modulatu behar dute. Astigarragak azaldu duenez, opera abeslariari makina batez neurtzen zaie euren tonua, instrumentuak afinatuta egoteko. Opera abeslariakaz elite kirolariakaz bezala gertatzen dela adierazi du, ahotsa euren tresna delako. Izan ere, eszenan dagoen edozein artista eliteko kirolari baten antzekoa da nolabait: ahotsa eta gorputza ditu bere tresna, eta errendimendu gorena lortzeko prestatu eta zaindu behar ditu. Artistak uste duguna baino zaurgarriagoak dira, une oro beren burua eta lana jendaurrean erakusten baitituzte. Horregatik, Astigarragaren ustez, ego osasuntsu bat ere behar dute, lanbidearen zaurgarritasunari eta etengabeko esposizioari aurre egiten lagunduko diena.

Zorionez, gaur egun, uste duguna baino opera abeslari gehiago daude. Kantika Koralean, azaldu du Astigarragak, Basiliok oso ondo prestatzen du taldea. Askok Muxikenera, Donostiara, joaten dira abeslariak izateko; eta, jakina, askok Alemanian eta Erdialdeko Europan amaitzen dute lanean, operaren munduko epizentroetako batean.

Datorren urtean, Astigarraga Alemaniara proiektu berri batez bueltatuko dela aurreratu du, baina oraindik ezin ditu xehetasunik eman. Orain dela urte bat, *L'elisir d'amore* proiektua egin zuen bertan. Ibai Labega bilbotarrak jantzi-diseinuak egin zituela dio; eta, aurten, Gabonak arte, 11 aldiz antzeturako dute, nahiz eta bera Getxon egon. Hala ere, hemen lanpetuta dagoela adierazi du. Alex Gerediagak idatzi eta zuzendutako *I'm Bath* proiektuan sartuta dagoela dio: «Otsailan, Arriaga Antzokian erakutsiko dugu, eta lau hilabetez Euskal Herriko hainbat antzokitan zehar ibiliko gara. Orain arte, Sopelan eta Leioan egon gara entseatzen». Estetikoki oso ederra eta aldi berean ezustekoz betea den antzezlan dela azaldu du: «Sei istorio dira, eta istorio guztiak geltoki baten bainugelan gertatzen dira; baina lekuaren arabera, seitik hiru ikusten dituzu, zeintzuk izango diren jakin barik. Elorrioren ikusten baduzu, agian, Miren Gaztañaga, Jon Ander Urresti eta ni gaude; baina beste leku batean ikusita, beste istorio bat eta beste aktore batzuk egon daitezke».

Nazioarteko ibilbidea egiten jarraitu arren, Astigarragak gero eta presentzia handiagoa du Euskal Herriko eszenan. Urteetan aktore, zuzendari eta ekoizle gisa pilotutako esperientziak, gainera, lan egiteko modu propio bat eraikitzen lagundu dio: emaitza artistikoa ez ezik, prozesua, harremanak eta taldeko kideen ongizatea ere erdigunean jartzen dituen. Nazioartean bidea egiten jarraitzea eta, aldi berean, etxean lanean aritzea da orain bere ibilbidea hartu duen norabidea. ◀

Urria-azaroa

Barrika

Urriaren 1etik ekainaren 17ra

Txalaparta ikastaroa

Arratsalde | Goierriko Ander Deuna Aretoan
Doakoa.

Berango

Urriaren 1etik azaroaren 8ra arte

Berangoko Natura II Argazki Lehiaketa

Azaroaren 8ra arte
Argazkiak lantzarreibizirik@gmail.com helbidera bidali beharko dira.

Erandio

Urriak 15 eta 29

Zainduz

16:00 | Josu Murueta Kultur Etxean
Zaintzaileentzako erlaxazioa eta mindfulness.

Urriak 25, domeka

Antzezlanak: R&J

19:00 | Merkatu Zaharrean
Antzerki-emanaldia.

Azaroak 22, eguna

Santa Zetilia

Egitaraua zehazteke
Musikaren zaindariaren omenezko kontzertua.

Getxo

Urriaren 1etik 25era

Getxo Eszena 2026

Muxikebarrin
Getxoko Arte Eszenikoen 44. edizioa.

Urriaren 1etik 30era

Itsas-geruzak

Algortako merkatuan
Beñat Gereka Bikuñaren erakusketa.

Urriaren 16tik 18ra

Getxoko Komiki Azoka

Areetako Geltokia plazan eta Itzubaltzeta/
Romon

Urriak 17, zapatua

Gau Beltza Gaztea

19:00etatik 02:00etara | Getxon
Kultur eta arte jarduerak osatuko dute egitaraua.

Urriaren 29tik azaroaren 1era

45. Aste Korala

20:00 | Muxikebarrin
Nazioarteko abesbatzen topaketa izango da.

Azaroak 21, zapatua

Niko Etxarti omenaldia

20:00 | Muxikebarrin
Niko Etxart & Hapa-Hapa taldea arituko dira.

Azaroak 27, barikua

Anonimak

20:00 | Muxikebarrin
Musika-ikuskitzuna.

Azaroak 29 eta 30

Fly Me to the Moon

18:00 | Muxikebarrin
Leandre konpainiaren clown-ikuskitzuna.

Gorliz

Urriak 10, zapatua

Nordic walking irteera

10:15 | Ibarreta plazan

Urriaren 15etik 17ra

Ondarearen Europako Jardunaldiak

Gorliz

Urriak 18, domeka

Ibilbide zirkularra

09:00 | Ibarreta plazan
Gutxienez 10 urte.

Urriaren 23tik 25era

Dastatu Urria Gorliz 2026

Gorliz
Udazkeneko zapoaren inguruko jaialdia.

Leioa

Urriak 23, barikua

Antzerkia: Nor naizen baneki

20:20 | Kultur Leioan
Euskarazko antzezlanak.

Urriak 25, domeka

Kultura Kalean: Duo Niu

12:00 | Lamiakoa
Zirkoa.

Urriaren 30etik azaroaren 22ra

Argazki-lehiaketako lanen erakusketa

Kultur Leioan

Azaroak 13, barikua

Antzezlanak: Kandida

20:30 | Kultur Leioan
Fikzioaren eta errealitatearen arteko mugak.

Lemoiz

Urriak 10 eta 11, zapatua eta domeka

Andrakako San Frantzisko jaiak

Egitaraua hiruka.eus atarian.

Urriaren 16tik 18ra

Santo Tomas jaiak

Armintzan
Egitaraua hiruka.eus atarian.

Urriak 31, zapatua

Gau Beltza

19:30 | Armintzako frontoian
Disco festa DJ Isma Pereiragaz.

Plentzia

Urriaren 15etik 17ra

Bruma Negra topaketa

Goñi portalen

Literatura beltzaren eta kulturaren inguruko topaketa.

Sopela

Urriaren 16tik 18ra

Sopela Gustora pintxo-lehiaketa Larrabasterran

Herriko ostalaritzaren bueltako pintxo-lehiaketaren lehenengo aste-akabua.

Urriak 17, zapatua

Sopelako III. Abesbatzen Emanaldia

20:00 | San Pedro elizan
Sopelako Lagun Artea Abesbatza, Vigoko Coral Polifonica San Roque de Vigok eta Sodupeko Mendi Ona Abeslariak.

Urriak 18, domeka

Antzezlanak: Bidutzi

20:00 | Sopelan
Benetan Be teatroaren ikuskizuna.

Urriak 21tik aurrera

Antzietatea kudeatzeko tailerra

16:30-19:00 | Kurtzio Kultur Etxean
Eguaztenetan. Mujeres por la Salud elkartearen eskutik.

Urriaren 23tik 25era

Sopela Gustora pintxo-lehiaketa Larrabasterran

Herriko ostalaritzaren bueltako pintxo-lehiaketaren bigarren aste-akabua.

Azaroak 29, domeka

Antzezlanak: Hodei guztien gainetik

Kurtzio Kultur Etxean
Markeliñe konpainiaren umeentzako antzezlanak.

Urduliz

Irailaren 23tik urriaren 23ra

Kirolur Erronkaren udazkeneko liga

Urduliz
Wellk aplikazioagaz jarduera fisikoa sustatzeko erronka.

Urriak 24, zapatua

Inurri Itsuak

20:15 | Urdulizko Kultur Etxean
Kultur Etxeko programazioaren barruko emanaldia.

URRIAK 16_ostirala
Auditorium // 20:30 // 10 €

SENSACIÓN TÉRMICA
K Producciones (Euskadi)

URRIAK 23_ostirala
Auditorium // 20:30 // 10 €

NOR NAIZEN BANEKI
Artedrama/Axut! (Euskadi)

URRIAK 25_igandea
Lamiako // 12:00 // Doan

PANDORA

Duo Niu (Portugal)

AZAROAK 6_ostirala
Auditorium // 20:30 // 10 €

REY LEAR

Companhia do Chapito (Portugal)

AZAROAK 7_larunbata
Auditorium // 19:00 // 10 €

DESPOBLADOS

Proyecto Villalacre (Euskadi/Gaztela eta Leon)

AZAROAK 13_ostirala
Auditorium // 20:30 // 10 €

KANDIDA

Tartean Teatroa (Euskadi)

AZAROAK 14_larunbata
Auditorium // 19:00 // 10 €

MAURICE RAVEL: UN COMPOSITOR CON ALMA VASCA
(Euskadi)

AZAROAK 20_ostirala
Auditorium // 20:30 // 10 €

VANESSA COLLIER
(Estados Unidos)

AZAROAK 21_larunbata
Auditorium // 19:00 // 10 €

TRAVESÍA

Aurkene Núñez (Euskadi)

AZAROAK 22_igandea
Auditorium // 12:00 // 6 €

ALAI FAMILIAN

Lasala (Euskadi)

Leioa
KULTURA

foru aldundia
diputación foral

SARE4
EUSKADIKO
ANTIZOKI SAREA
RED VASCA
DE TEATROS

Txorien egutegia. Uda

Naturan ugari dira urtaroak aurrera doazen seinale diren gertakizunak. Izan ere, aste hauetan udak eta udagoienak topo egiten dute sasoi nahasi batean: sagarrak lurrera erortzen dira, ezkurak lodituz doaz, pikuen usainak bidezidorrak setiatzen ditu, intxaurrak jasotzeko prest daude.... Eta mihise honetan badira egutegian mugarriak ezartzen dituzten beste bizidun batzuk; urrunetik datozen eta urrunera doazen hegazti migratzaileak.

IÑAKI LARRETXI GALLASTEGI • LUKE MELENDEZ ARTEAGA ▶

Egunak laburtzen hasiak dira jada, eta urteko garai hotzetara gerturatzaren ari gara minutuz-minutu. Egunerokotasunean somatuko ditugun aldaketa horiek arrasto sakona utziko dute inguruan dugun paisaian eta basabizitzan ere, guztiok bilatu behar dugu eta neguari aurre egiteko modurik eraginkorrena. Adibidez, segaturiko soloen belarra bazterretan bilduta dago jada, garai batean abereak gure haranetara jaisten hasiak izango ziren daborduko, eta udaberrian landazabala koloreztatu zuten loreetatik sortutako fruituak baliabide baliotsua dira animalientzako, gizakiok barne.

Pikuek zomorro eta txori ugari erakartzen dituzte

Izan ere sasoi oparoa dugu urria, landareek fruitu-eskaintza izugarria egiten baitute garai honekin sinkronizaturiko beste fenomeno harrigarri batekin: hegazti askok hegoalderatz egiten duten migrazioa. Eta ikusiko dugunez, zentzu handia du. Alde batetik, iparraldeko baldintzak gogortu ahala hegazti ugari hegoaldera jotzen dute egoera faboragarriagoen bila; bestetik, zuhaixka eta zuhaitz askok fruitu erakargarriak ekoizten dituzte eta hegazti-fluxu horretaz baliatzen dira haziak barreiatu ditzaten. Konplexutasuna emendatuz, zenbait kasutan fruitu helduek intsektu mordoa erakartzen dituzte eta, ondorioz, txori batzuk erakartuago sentituko dira. Hori dela eta, pikondoen adarren artean hamarnaka txori ikustea posiblea izaten da, batik bat.

Txioa intsektuen bila.

eta udagoien artean

Hala ere, hegazti guztiek ez dute ibilbide ez egutegi berdina jarraitzen. Espezie batzuek duela gutxi utzi bagaituzte ere, beste batzuek lehenago ekin diote bidaiari latitude handiagoetatik, eta horrenbestez posiblea izango da soinu eta forma ezohiko horiek geure zeru eta paisaietan ikustea aste batzuez.

Duela aste gutxi arte euren txirp eta ki-ri-ek hiriak eta herriak alaitzen zituzten arren, enara eta sorbel-tzen partidak udaren amaiera iragarri zuten. Izan ere, hegazti horien dieta zomorro hegalarietan oinarritzen da, eta horregatik goiz lekualdatzen dira hegoalderantz intsektuentzako hobeak diren baldintzen bila. Hala eta guztiz ere, urtero bezala bueltan izango ditugu udaberrian, eta berebizikoa da aurreko urteetan gure eraikuntzetan egin dituzten habiak errespetatzea.

Batzuek alde egin ahala, beste batzuk -milaka txio eta euli-txoriak kasu- gurera iristen dira, udazkena bertan dagoenaren seinale. Txori txiki horiek, eta bereziki euli-txori beltzak, erraz behatu eta entzun daitezke (txi, txi, txi, txi) egunotan baina denbora laburrez, laster hegoalderantz jarraituko baitute.

Sasoi bakoitzak bere xarma duenez gero, oraingoak ere oparotasun-erakustaldia eskeintzen duela argudiatu daiteke. Beraz, uneoro gure inguruko seinaleei erne egon behar dugu, naturaz ikasten jarraitzeko eta gozatzeko aukera ezinhobea baita.

Elorri zuriak gorritz estaltzen dira

Euli-txori beltza, urtaro aldaketaren mugarrietako bat.

Luis Artola eta Iñaki Lagos Al Kamandjati dokumentala

«Palestinarrek han egotearekin bakarrik erresistentzia egiten dute»

LAURA FONTALBA COLOMO ▶

Palestinako egoera aspalditik izan dute presente. Iñaki Lagos urduliz-tarrak biolina irakasten du Bilboko Kontserbatorioan; Luis Artola, berriaz, Getxon bizi den luthierra da eta BELE Bilboko Euskal Lutheria Eskolan irakasten du.

Gazako kontserbatorioa suntsitu zutela eta musika-irakasleak kanpoan eskolak ematen ari zirela jakin zutenean, zerbait egiteko beharra sentitu zuten. Dantza, kontserbatorio eta BELEko hainbat irakasle elkartu, talde txiki bat sortu eta kontzertu bat antolatu zuten. «Oso polita izan zen», gogoratu du Lagosek; baina bazekiten zerbait gehiago egin gura zutela. Orduan sortu zen galdera: «Eta luthierrekin zer gertatu ote da?». Bilatzen hasi, eta Ramallahko Al Kamandjati proiektua ezagutu zuten. «Shehada Shalaldarekin harremanetan jarri ginen, eta hortik sortu zen Zisjordaniara joateko aukera», azaldu du Artolak.

2026ko otsailean joan ziren Al Kamandjatiren lana bertatik bertara ezagutzera. Elkarrearen ezaugarri nagusienetako bat errefuxiatuek egiten duen lana da. «Bagenekien errealitatea oso gogorra zela, eta hori kontuan edukita joan ginen; baina gu zortedunak gara, pribilegiatuak gara, europarrak gara, eta han beste modu batera errespetatzen gaituzte», onartu dute. Hori dela eta, bidaian nahiko lasai sentitu zirela diote, bazekitelako ez zela gauza bera Ramallahen edo Jerusalemen egotea, edo «kolonoen erasoak zuzenean jasaten dituzten herri txikietan egotea»; eta, gainera, Al Kamandjatiko jendeagaz ibiliko zirela bazekiten.

Bidaian, eguneroko bizimodua baldintzatzen duten egoerak ere ezagutu zituzten: *checkpoint*ak, bide itxiak eta joan-etorrietako etenak, besteak beste. «Irakasleek kontatzen ziguten askotan ezin zutela lekuetara heldu, edo orduak eman behar zituztela bideak pasatzeko. Batzuek jipoiak ere jaso izan dituz-

«Egin genuen gauzarik garrantzitsuenak gure begiekin ikustea, kameraz grabatzea, entzutea, gordetzea eta gero hemen zabaltzea izan zen. Gure funtzio handiena Euskal Herrian euren ahotsa izatea dela konturatu ginen».

Al Kamandjati dc

tela...; irakasle batek kontatu zidan: 'Atzo, autoa txarto zegoelako, asentamendu batean gelditu behar izan nuen, eta tirokatzen hasi ziren...' Hori egunerokoa da han», tamaldu du Artolak. Izan ere, Israelen dena kontrolpean daukela ere ikusi zuten: «Han ikusten duzu sarraskia aurrez aurre, eta konturatzen zara errealitatea zein den».

Al Kamandjatiren filosofia ulertzeko, haren sortzaile Ramzi Aburedwanen historia nabarmendu dute. Aburedwan errefuxiatuen kanpamendu bateko umea izan zen, biolentzia etengabeko egoera batean hazitako umea, eta zortzi urteagaz nazioarteko ikur bihurtu zen, argazki batean harri bat jaurtitzen agertzen zelako. 17 urte zituenean, elkartasun-brigada moduko batzuk heldu ziren musika irakastera, eta, musikaz eta biolinaz maiteminduta, Europara ikastera etortzea erabaki zuen. Artolaren arabera, Aburedwanek musikaren bidez errefuxiatuen kanpamenduetako umeei beste bide bat erakutsi gura die, indarkeriaren zurrumbilotik irteteko, erresistentziari uko egin barik: «Harriak soinu bihurtu gura ditu». Horren harira, Lagosek eta Artolak palestinar askoren hitzak gogoratzen dituzte: «Gu ez gara hemendik joango, hemen mantenduko gara, eta eutsi egingo dugu». «Guztiarekin erresistentzia egiten dute; Palestinarrak han egotearekin bakarrik erresistentzia egiten dute», berretsi du Artolak.

Ikusi zuten moduan, palestinarrek artearen, musikaren, pinturaren edo jokoaren bidez, kolonizazioari aurre egiteko adierazpideak

ti dokumentalaren bidez Palestinan bizi duten errealitatea Euskal Herrira ekarri dute. IRATXE UGARTETXEA

sortzen dituzte; musika amorrua ateratzeko, askatzeko eta sendatzeko erabiltzen dute. Horregatik, euren lehenengo inpresioa «musikari itzelak» direla izan zen. «Laguntza beti dator ondo, eta instrumentuak konpontzea edo baliabideak eramatea garrantzitsua da; baina han behar dutena haiek bakean uztea da», azaldu du Lagosek. «Gaitasun handia duen herria da, jakituria handia duena, kultura-maila handikoa, ezagutza, ikasketak... gure beharra ez dute ezertarako behar», berretsi du Artolak.

Lagosen arabera, bertatik zeozer ekarri badu, «musikaren garrantzia» izan da. «Palestinarrak esaten zuten musika oso garrantzitsua dela euren identitatea mantentzeko. Batzuetan badirudi galtzen ari direla zer den palestinarra izatea, baina musikaren bidez oso argi daukate euren identitatea, euren musika eta euren kultura zein diren. Eurek asko aipatzen zuten hori», dio.

Era berean, musikak beste alde batzuk ere izan ditzakeela ohartarazi du Artolak: «Kolonizatzaileek ere musika erabiltzen dute, eta nazioartean euren artistak zabaltzen saiatzen dira, euren burua zuritzeko eta munduari erakusteko gizaki onak direla, gauza ederak egiten dakitela. Israelek hori egiten du». Horregatik, musika «oso tresna indartsua» dela azpimarratu dute.

Hasieran, irakasle eta luthier gisa euren ezagutzak partekatzeko asmoz joan baziren ere, han euren egitekoa beste bat zela ulertu zuten. «Ni laguntzera nindoala pentsatzen joan nintzen, baina han konturatu nintzen

«Guk ez dugu genozidioaren inguruko hitzaldi bat bakarrik egin gura; herri bat dagoela erakutsi gura dugu, gastronomia, paisaia, kultura eta musika daukana».

LUIS ARTOLA

«Laguntza beti dator ondo, baina han behar dutena haiek bakean uztea da»

IÑAKI LAGOS

«Ez dira sekula umorea galtzen duten pertsonak; egoera oso gogorra izan arren, oraindino badute arnasa hartzeko gaitasuna.»

gehiago entzun behar nuela», dio Lagosek. Artolak ere ideia bera azpimarratu du: garrantzitsua ez zela zerbait irakastea, baizik eta haiekaz egotea: «Egin genuen gauzarik garrantzitsua gure begiekin ikustea, kameraz grabatzea, entzutea, gordetzea eta gero hemen zabaltzea izan zen. Gure funtzio handiena euren ahotsa hemen izatea dela konturatu ginen».

Hala ere, badago Artolak eta Lagosek egin dako beste zeregin garrantzitsu bat: instrumentuak eramatea. «Instrumentuak behar zituztela esan ziguten, eta aukera izan genuenean, bi biolin eraman genituen ezin genituelako 14 eraman. Geuk soinean eraman behar genituelako, eta kontrol guztietatik pasatu behar ginelako», onartu dute. Bi biolin horiek, gainera, esanahi handiagoa zuten: hemengo ikasleek egindakoak ziren. «Eusko Jaurlaritzaren esku geratzen dira helburu horietarako, gizarte-helburuetarako. Instrumentu horiek hara eramatea izan zen egin genezakeen gauzarik politenetako bat», adierazi du Artolak.

Bueltan, bazekiten han ikusitakoa partekatzeko ardura zutela; horregatik, materialari forma emateko, Aitor Gisasolagaz harremanetan jarri, eta Al Kamandjati dokumentala sortu zuten.

Orain, beste urrats batzuk eman gura dituzte, eta, dokumentala abiapuntu hartuta, Euskal Herriko hainbat herritan hitzaldiak egiten hasi dira. «Guk ez dugu genozidioaren inguruko hitzaldi bat bakarrik egin gura; herri bat dagoela erakutsi gura dugu, gastronomia, paisaia, kultura eta musika daukana», azaldu du Lagosek. Euren arabera, hitzaldietara joaten den jendea «harrituta eta hunkituta» geratzen da, eta Palestinari buruz dituen hainbat aurreiritzi berrikusten ditu.

Aurrera begira, palestinarrak musikari batzuek Euskal Herrian zerbait egiteko asmoa ere badute. «Palestinakoa konpontzeko hemen ere lana egin behar da. Europako eta Euskal Herriko konplizitateak daude Israelgo Estatuak egiten ari dena egiten jarraitzeko, eta konplizitate horiek eten behar dira. Baina, aldi berean, oso garrantzitsua da hemengo jendeak hango egoera, hango herria eta hango jendea ezagutzea», azpimarratu du Lagosek.

Egoera gogorra bada ere, bidaian gehien harritu zieten gauzetako bat, bertako herritarren indarra izan zen. «Ez dira sekula umorea galtzen duten pertsonak; egoera oso gogorra izan arren, oraindino badute arnasa hartzeko gaitasuna. Hiri handietan agian ez da hainbeste nabaritzen, Ramallahn oraindino bada go arnagune bat; baina kanpoaldeetan eta herri txikietan oso gogorra da», nabarmendu du Artolak. ◀

Jagoba Terrones eta Jone Arkauz Bizkerre futbol taldea

«Bizkerren familia handia»

Duela 46 urte hondartzan hasi zen Bizkerren ibilbidea. Gaur egun, 334 ume eta jokalaririk batzen ditu klubak, baina hasierako filosofiari eusten dio: futboleaz haztea bai, baina pertsonak ahaztu barik.

IZARO GARCIA VELASCO ►

Duela 46 urte, emakume talde bat hondartzan txapelketak jokatzen hasi zen. Hasiera xumea izan zen, baina urteek aurrera egin ahala Bizkerre hazten joan da, gaur egun 334 ume eta jokalaririk izatera heldu arte. Hala ere, klubaren filosofia aldatu ez dela diote: «Etortzen diren neska horiei, euren ibilbide pertsonalean zein kirolean, ahal diegun laguntzarik handiena eskaintzea, hain zuzen».

Hazkunde horren erdian harrobia dago. Baina Bizkerren jokalaririk trebatzea ez dute futboleaz hobetzerik mugatzen. Klubetik urte luzez igarotzen diren neskak hazten ikustea eta bidean laguntzea ere bada lanaren parte. «Umeei, pertsonekin ari gara, eta hemen igarotzen dituzten urte guztietan euren bizitzaren etapa oso ezberdinetatik pasatzen dira. Ez du balio, soilik eta modu isolatuan, futbolaren inguruan termometroa jarri eta beste guztiari garrantzirik ez ematea. Gauza guztiak zaindu eta elikatu behar ditugu». Filosofia horrek ez du esan gura lehia alde batera uzten dutenik. Kontrakoa. Bizkerren uste dute jokalarikaren inguruko arlo guztiak zaintzea eta futboleaz haztea bateragarriak direla. Horregatik, entrenatzaileen prestakuntzaz gain, laguntza psikologikoa, prestaketa fisikoa, lesioen prebentzioa, fisioterapia eta nutrizioa lantzen dituzte, besteak beste. Jagoba Terronesek kirol-koordinatzaile gisa hasi duen etapa berrian, beste erronka bat ere badu esku artean: Bizkerrek berezko futbol-identitatea izatea. Orain arte egindako lanean sakondu eta taldeek partekatuko duten metodologia garatzen ari dira; etorkizunera begira, «klubaren iparrorratza» izango dena.

IKUSTEN EZ DEN BIZKERRE. Partidu bat hasten denean, jokalaririk eta entrenatzaileak dira begirada gehienak erakartzen dituztenak. Baina baloia jokoan jarri aurretik lan asko egin behar izaten da. Horretaz ondo daki Jone Arkauzek.

Zortzi urte daramatza delegatu lanetan.

«Ez du balio, soilik eta modu isolatuan, futbolaren inguruan termometroa jarri eta beste guztiari garrantzirik ez ematea. Gauza guztiak zaindu eta elikatu behar ditugu».

Zelaitik harago

Bizkerrek ez du Bolue barruan geratu gura. Kluba ezaguna da Getxon eta Uribe Kostan, baina herriarregana gehiago hurbiltzen jarraitu gura dute. Horretarako, San Inazio jailetan txosna jartzen dute, Gabonetako gala eta Bizkerre Eguna antolatzen dituzte, urtean zehar hainbat txapelketa egiten dituzte eta, duela gutxi, denda ere zabaldu dute Algortako Juan Bautista Zabala kalean. Helburua emakumezkoen futboletik harago doa: Getxon eta Uribe Kostan kirol, kultura eta gizarte arloko erreferente izatea, eta klubaren balioengatik ere ezagunak izatea.

Alaba taldean zebilelako hasi zen; alabak futbola utzi du daborduko, baina berak Boluen jarraitzen du. «Konpromisoa izan behar duzu, asteburu guztietan partidua baitaude, etxean edo kanpoan, hor egon behar zara».

Kanpoko taldeari harrera egin, arbitroak harremana izan, zelaia ureztatu behar den begiratu, korneletako banderak jarri, kamera prestatu partidua grabatu eta emititzeko... Kanpoan jokatzean, bidaia eta autobusa ere antolatu behar dira. «Bizkerren barrutik lan asko dago. Jendeak ez daki zenbat lan, burohauste eta batzar dauden; egunero dago kezka bat». Hala ere, argi dauka: «Oso gustura egiten dut».

HARROBIA, EMAITZAK BAINO GEHIAGO. Harrobiaz harro egoteko daturik badute. Gaur egun Athleticek lehen taldean ari diren bederatzi jokalaririk Bizkerretik igaro dira. Klubean txikitatik hasi, mailaz maila hazi eta goimailara heltzen diren jokalarikaren ibilbidea bertatik ikustea aberasgarria dela diote.

Baina helburua ez da jokalaririk goimaila-

ndi bat gara»

Bizkerre osatzen duten adin ezberdinetako jokalarik, teknikari eta klubeko kideak. IBON ANGULO

ra eramatea bakarrik. «Noski nahi dugula behetik hasita mailaz igo-tzen eta etapak gainditzeko joaten direla ikustea. Baina gure lana eta ikuspegia ezin dira soilik horretara mugatu».

Bide horretan, emakumezkoen futbolak badu oraindik zer hobetu. Bizkaian 4.400 fitxa inguru daude eskola eta talde federatuen artean, baina Bizkerren jokalarik askok kirola gazte uzten dutela sumatzen dute. Arrazoi bat kategorien arteko jauzia izan daiteke: emakumezkoen futboleko ez dago jubenil kategoriarik, eta 16 edo 17 urteko neskek kadete mailatik zuzenean seniorretara igaro behar dute. Horregatik, Bizkaian jubenil mailako kategoria sortzea «premiatzkoa» dela uste dute. Entrenatzaileen arloan ere badute erroka. Azken bizpahiru urteetan etxeko jokalariek eta entrenatzen hasi gura duten gazteak trebatzea-

ren aldeko apustua egin dute. Be-reziki poztzen ditu prestakuntza ho-rretan parte hartu dutenetako asko neskak izateak; entrenatzaileen in-guruan oraindik dagoen «gizonen argazki finkoa» aldatzeko urratsa dela uste dute. Azken batean, jo-kalari bakoitzak bere bidea egingo du Bizkerren. Batzuk lehen talde-ra iritsiko dira, beste batzuek gora-go jarraituko dute eta beste askok, noizbait, futbola utziko dute. Baina klubetik argi dute euren lana ez dela jokalarik batek zelaian lortzen duena-rekin amaitzen. Arkauzek urteak da-ramatza jokalariek etorri eta joaten ikusten, eta argi dauka zer geratzen den futbolaren ostean: «Harreman polita egoten da jokalarien artean, baita oso giro ona ere. Hori da jo-kalariak, urteak aurrera egin ahala eta futbola uzten dutenean, erama-ten duten oroitzapenik onena: harre-man pertsonalak». ◀

Zoriz

JOSU DONCEL
Matematikaria

Zergatik doa beste ilara azkarrago?

Supermerkatuko kutxara iritsi, ilararik laburrena aukeratu eta ondokoa arinago doala ohartzen gara. Zorte txarra da, ala aukeratzen ez dakigu?

Erantzuna ilaren teoriak ematen du. Matematikaren adar horrek bezeroen iritsierak eta zerbitzu-denborak aztertzen ditu, ez itxaronaldia segundoz segundo iragartzeko, baizik eta sistemaren portaera ulertzeko. Zenbat lagun egongo dira batez beste zain? Zer aukera dago hamar minutu baino gehiago itxaroteko? Zenbat kutxa ireki behar dira pilaketa saihesteko?

Gakoa da batezbestekoek ez dutela dena esaten. Kutxazain batek hiru minutuan bezero bat artatzen badu eta bezero berri bat hiru minutuan behin iristen bada, oreka dirudi. Baina inor ez da erlojuaren erritmoan iristen: tarte batean kutxak hutsik egon daitezke, eta gero bost bezero batera azaldu. Zerbitzu-denborak aldakorak dira: ogi barra bat erostea ez da orga betea ordaintzea.

Hainbat ilara daudenean, gainera, gurea azkarrenarekin alderatzen dugu, ez guztien batezbestekoarekin. Hiru ilaratan denetan sor daitezke gorabeherak; hala ere, nahikoa da haletako bat arinago joatea gure aukera txarra izan dela sentitzeko.

Horregatik da eraginkorragoa ilara bakarra egitea eta lehen bezeroa libre geratzen den lehen kutxara bidaltzea. Bezero korapilatsu batek kutxa bat moteltzen badu ere, gainerakoek beste kutxetatik aurrera egin dezakete. Gorabeherak hobeto banatzen dira, eta sistema bidezkoagoa da: lehenago iritsi denak lehenago jasotzen du zerbitzua.

Beraz, aldameneko ilarak berriro aurrea hartzen digunean, ez dezagun geure burua gehiegi zigortu. Beharbada ez dugu gaizki aukeratu: probabilitatea bere lana egiten ari da. Frustrazio haren atzean, matematika dago. ◀

Herri bat aurkitzea

ITXASO PAYA Sortzailea

Hezetasunean hazi nintzen, Algortan. Han ikasi nuen herria ez dela eraikinen batura. Herria jendearen artean gertatzen dela: kalean topo egitean, elkar ezagutzean, dendariak zure izena dakienean, belaunaldi ezberdinek espazio bera partekatzen dutenean.

Orain Berangon bizi naiz. Algortan etxebizitza eskuratzea ia ezinezkoa bihurtu zaion belaunaldi horretakoa naiz, eta Uribe Kostako gazte askok bezala, hemen aurkitu dut etxea; nire kasuan, babes ofizialeko etxebizitza batean, auzo berri batean.

Berango hazten ari da. Etxe gehiago, biztanle gehiago. Baina herriak ez dira biztanle kopuruaren arabera egiten.

Herri-bizitzak eguneroko lekuak behar ditu: okindegia, fruta-denda, taberna, kultur gunea; etxetik oinez irten eta bidean zerbait —edo norbait— aurkitzeko aukera.

Berangon, aldiz, eskala handiak hartu du lekua: supermerkatu handiak, merkataritza-guneak, errepideak, aparkalekuak. Erostea dena eskura. Elkar aurkitzeko, ez hainbeste.

Gu etxe bila iritsi gara Berangora.

Ez legoke gaizki, bidean, herri bat aurkitzea.

Etxeak eta maskorrak

LIZAR BEGOÑA Idazlea

Uda buztana goiburu distopikoekin dator. Batek ez daki non gorde datorrenaren babesera, nola intsonorizatu norbere hormak, nola bereizi sentsazionalismoa eta mehatxua. Eskuin muturraren totem elektoralak, adimen artifiziala, gizadiaren akabera. Kurbaren bueltan frankismoari sudurra ikusten zaio eta Trumpi USA sigladun bisera.

Uda akabuak negua dakar. Irailak etxegabetze hilabetea dirudi. Zardoya Otiseko pabiloi bat hustu eta 30 pertsona kalean geratu dira, Gasteizko Nueva Fieran desalojo arriskuan dago adingabedun familia bat, Mari Carmenen etxegabetzea, gero; etxebizitza eskubidearen ikur bihurtu dena jada. Geurean ere badago zer kontatua: Los Ochoseko bizilagunak kanporatzeaz daude. Mosaic funts putreak 150 familia utzi ditu mehatxupean. Larrabasterrako auzoetxea husteko abisua ere eman dute. Honek Monopolya dirudi.

Titular oldeak @ben_go_a ilustratzailearen bineta ekarri dit akordura. Irudian lau karramarro ermitau ageri dira: Ezkerrean hiru (bik ez dute eskolarik eta besteak bat), eskuinekoak, aldiz, bospasei dauzka bizkar gainea. Maskor-dorre eder bat, ezin uka. Honek zera diotse puztuta beste hirurei: «Zer? Legala da».

Udazkena heldu da etxeko hormak ezin mututu.

Horoskopoa

Ura (Abenduak 21-Urtarrilak 19)

Udan zehar gastatutako diru guztia berreskuratzeke unea heldu da. Edo hori esaten duzu, udazkeneko lehen plana agertu arte. Aurrezteaz azarorako!

Otsoa (Urtarrilak 20-Otsailak 18)

Hotza egiten du goizean, bero eguerdian eta euria arrastian. Ez saiatu ulertzen: jantzi geruzak eta kito. Urrian Tipula izatea tokatzen zaizu.

Adarra (Otsailak 19-Martxoak 20)

Udako argazkiak begiratzeari utzi. Bukatu da. Akabo. Onartu behingoz. Udazkenak ere baditu gauza onak... orain bat bera ere burura etorri ez arren.

Aitzurra (Martxoak 21-Apirilak 19)

Hilabete honetan «gaur goiz oheratuko naiz» esango duzu behin baino gehiagotan. Gezurretan zabiltza eta badakizu. Bihar ere logale izango zara.

Hostoa (Apirilak 20-Maiatzak 19)

Zure garaia heldu da: hostoak lurrean, euria kristalean eta manta sofán. Kontuz, ordea, urrian etxean sartzen bazara, baliteke martxora arte ez ateratzea.

Eguzkia (Maiatzak 20-Ekainak 18)

Eguzki izpi bi ikusi eta uda bueltatu dela pentsatuko duzu. Ez fidatu. Urrian zeru traidorea da: hartu aterkia, badaezpada.

Garia (Ekainak 19-Uztailak 18)

Errutinara bueltatzea kostatzen ari zaizu, eta zure buruak oraindino oporretan jarraitzen du. Gorputza behintzat lanera edo klasera eraman; zerbait bada.

Lastoa (Uztailak 19-Abuztuak 17)

Aspaldian ikusi ez duzun pertsona bategaz topo egingo duzu. «Kafe bat hartu behar dugu!» esango diozue elkarri. Ea oraingoan egia den.

Iratzeara (Abuztuak 18-Irailak 16)

Perretxiko bila joatea ideia bikaina irudituko zaizu, baina ez dakizu zein jan daitekeen. Gu zu baina ez ginateke arriskatuko, bazdaezpada.

Meta (Irailak 17-Urriak 16)

Urtebetetzea gertu baduzu, aprobetxatu: aste osoa ospatzeko aitzakia duzu. Eta ez, «urteak betetzea ez zait gustatzen» esateak ez zaitu gazteago egiten.

Hazia (Urriak 17-Azaroak 15)

Zure hilabetea da, beraz, zerbait ondo atera beharko zaizu. Arimen Gauan, badaezpada, ez begiratu ispiluari gauerdian. Ez dugu azalpenik emango.

Negua (Azaroak 16-Abenduak 20)

Urrian gabonetako turroiak ikusi eta kexatu egingo zara. Bi egun geroago etxean izango duzu lehen kutxa. Ez engainatu zeure burua.

Zulo beltzak, lurralde ezezagunak

Zulo beltz bat espazioko eskualde bat da, kolapsatu duen izar baten materialak sortua. Materia kontzentrazio izugarria da zulo beltz baten eta honek hain grabitazio-erakarpen handia sortzen du, ez duela ez materiari ez argirik ihes egiten uzten.

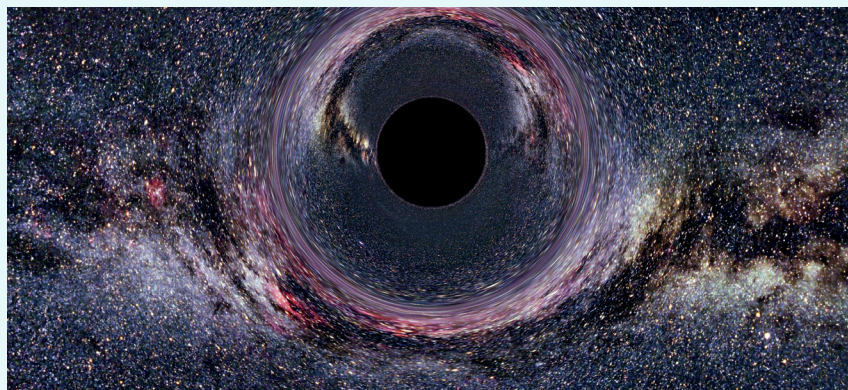
EGILEA: RUTH LAZKOZ SAEZ ▶

Azalpenari ekin aurretik gomendio bat: ez zaitezte sekula zulo beltz batera hurbildu, fideo baten antzera luzatuko du zure gorputza eta irentsiko zaitu.

Bai, zulo beltzak harrigarriak dira. Beraien barruan harrapatuta dagoen materia unibertsoan dauden protoi, neutroi eta elektroien bilduma baten antzekoa izango litzateke. Materia hori guztia gertaeren mugatik harago harrapatuta geratuko litzateke. Muga horiek bereizten ditu ezagutu dezakegun unibertsoa eta eremu misteriotsu eta inkomunikatua: zulo beltzaren barrualdea.

Egungo fisikak ez ditu ezagutzen zeintzuk diren unibertso hainbat eremu ezezagunak gobernatzen dituzten legeak; esaterako, zulo beltzen barrualdearenak. Horregatik, ez daki-gu definitzen nolakoak diren partikulak, ezta zelan jarduten duten elkarrekintzan eremu helezin horretan. Bertan, espazio-denboraren kurbadura hain da handia, ezin dugula imajinatu ere egin. Eta, jakina, grabitatea litzateke indar nagusia beste guztien gainetik.

Baina badakigu eremu horretako fisika gu-txi ezagutzeak ez duela esan nahi oinarritz-koena ez dakigunik. Ziur gaude eremu horre-tan grabitatea lege kuantikoen bidez azaldu behar dela, ñimiñoaren munduan gailen di-ren horien bidez. Horri esker, naturaren lau indarrak (nuklear bortitza, elektromagneti-koa, nuklear ahula eta grabitatea) modu ba-teratuan azter daitezke.

Zulo beltz baten simulazioa, Esne Bidea atzean duela. Iturria: WIKIMEDIA COMMONS

Gaur egungo fisikak ez ditu ezagutzen unibertso hainbat eremu ezezagunak gobernatzen dituzten legeak; esaterako, zulo beltzen barrualdearenak.

Ezaguna da ere zulo beltzek ez dutela argi-rik igortzen, baina haien inguruan orbitatzen duen materia ultraberoaren distiraren bidez beraien presentzia antzeman dezakegu.

Eremu distiratsu hori zulo beltza orbita-tzen duen gas beroak igorritako irrati-fre-kuentziaren seinalea da, argiaren abiadura-tik hurbil dagoena.

Bai, zulo beltzak harrigarriak eta oso kon-plexuak dira, eta beraietaz gehiago jakiteko gure ezagutza hobetu behar dugu. Zelan? Er-latibitatearen ekuazioetatik harago jo eta fisi-ka kuantikoa eta grabitatea uztartuko dituen teoria bat eraikiz. ◀

Zientzia Kaiera blogean jatorriz argitaratutako **Zer dago zulo beltz baten barruan?** artikulua erakutsapena. Eskaneatu QR kodea bertsio osoa irakurtzeko.

KIMU KUKUKA

NOLA DAKIGU ZER ZEGOEN LURREAN DUELA MILIOIKA URTE?

HEZUR ERRALDOIA!

Aurkitu duzu: Fossila

HARRIETATIK ETA AZTARNATEGIETATIK ATERATZEN DITUZTEN FOSILAK AZTERTZEN DITUZTE PALEONTOLOGOAK, IRAGANEKO BIZITZA ETA ORDUKO GIROA BERRERAIKITZEKO.

FOSILAK ARROKETAN KONTSERBATU DIREN ANTZINAKO IZAKI BIZIDUNEN AZTARNAK DIRA.

Oskolak

ZATI GOGORRAK ERRAZAGO FOSILIZATZEN DIRA, DEGRADAZIOARI HOBETO AURRE EGITEN DIOTELAKO.

Aztarnak

HORIEI ESKER JAKIN DEZAKEGU ZEIN ORGANISMO BIZI IZAN ZIREN DUELA MILIOIKA URTE...

Maskorak

...ETA, GAINERA, ZEIN HANDIAK ZIREN KALKULA DEZAKEGUI

BADIRA FOSIL KOPURU APARTAK DITUZTEN AZTARNATEGI BATZUK, **LAGERSTÄTTE** IZENAKOAK.

EA ZER EGITEN DUDAN ORAIN HAINBESTE FOSILEKIN...

HANDIENA MONGOLIAN DAGO.

ADII FOSIL BIZIDUNAK ERE BADAUDE.

BIZIDUNAKI? BAINA NOLA LITEKE HORII?

GOBKO BASAMORTUA

EZAGUTU GEHIAGO FOSILEI BURUZ (HILAK EDO BIZIAK) ZIENTZIA KAIERA BLOGEAN.

Hirukira olgetan

© GARBIÑE UBEDA

Margotu

Hori da sutea! Eman iezaiozu kolorea irudi honi.

Aldameneko bi irudi hauek ez dira berdin-berdinak. Aurki itzazu bien artean dauden aldeak. Hamaitika dira gutxienez.

PINGUINA ere oporetan

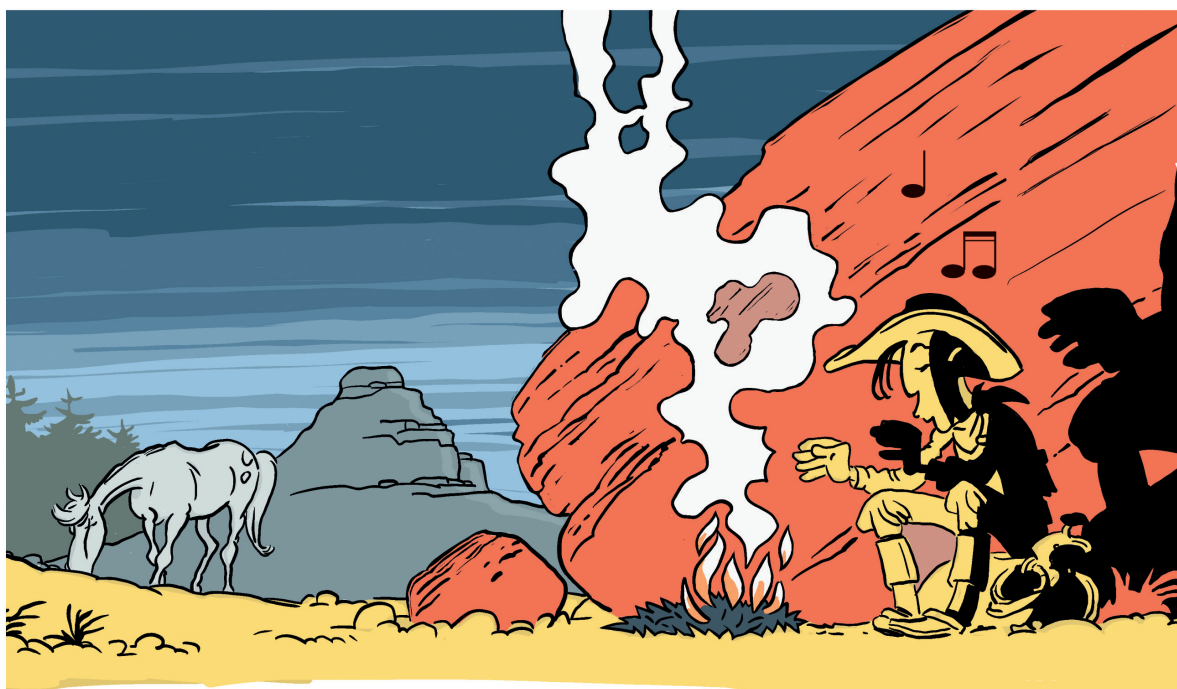
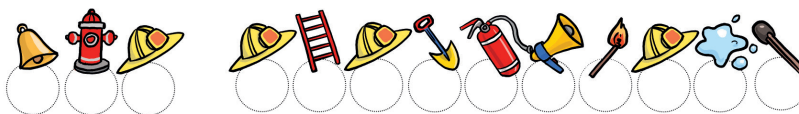
SOLUZIOAK: AURREKO SOLUZIOAK

Mezu gordea

Ezagutzen al duzu Lucky Luke, bere itzala baino azkarragoa den cowboy bakartia? Hemen behean dago, lasai-lasai, doinu bat ahotan hartuta.

Baina zer ari ote da kantatzen?

Jarri marrazkitxo bakoitzaren
azpian hari dagokion
hizkia eta asmatuko duzu.
Horretarako, erabili beheko
hizki-marrazki alfabetoa.

bbk
KARPIN
FAUNA

ANIMALIEN BABES ZENTROA

«Hiria da, baina herri batean bezala sentitzen zara»

IZARO GARCIA VELASCO ►

Armintzatik Bremenera joan zen Megan Irureta duela ia zortzi urte, orduko bikotekidea bertan bizi zelako. Hasieran, probatzera joan zen, baina denborak aurrera egin ahala, bere lekua aurkitu zuen. Egun, DBHko irakaslea da eta, momentuz, ez du bueltatzeko asmorik: «Orain funtzionarioa naiz han. Zertarako bueltatuko naiz?».

Hasierak espero baino errazagoak izan ziren. Alemanieraz jakin barik heldu zen, baina hamar minutu nahikoa izan zituen lana aurkitzeko. Bremengo pintxo-taberna batean hasi zen, hizkuntza ikasteko aukera ona izango zelakoan. Ez zen, ordea, espero bezala ateratzen: «Jende guztia gaztelaniaz hitz egiten saiatzen zen nirekin. Uste nuen ez nuela hizkuntza ikasiko».

Bremengo bizimodua Armintzakoaren oso bestelakoa da. Han ez dago poteorik, ezta pintxoaren kulturarik ere. Taberna batera joanez gero, ohikoagoa da bertan orduak ematea, litroerdiko garagardoa eskuan. Horregatik, etxera itzultzen denean, faltan botatakoa aprobetxatzen du: «Kalera ateratzen, taberna batera joan, pin-

txo bat jan eta jendea ezagutzea asko gustatzen zait».

Baina Bremenek ere baditu bera harrapatu duten gauzak. Hiria laua eta berdea da, eta bizikleta da eguneroko protagonista: «Lanera bizikletaz noa, erosketak egitera bizikletaz, parrandara ere bizikletaz...». Udan, gainera, parkeak jai-gune bihurtzen dira, DJak, musika eta kolektiboek antolatutako aire zabaleko festakaz. «Pixka bat alternatiboa» den giro hori du, hain zuzen ere, gustukoen.

Eguraldia da alde gogorrenetako bat. Neguak hotzak eta grisak dira, eta eguzkia ikustea ez da beti erraza. «Bederatzi hilabete zero grisa eta hiru hilabete uda», dio brometan. Hala ere, urteek erakutsi diote hotzera, elurretara eta bertako bizimodura moldatzen.

Eta, zortzi urteren ostean, Bremen ez zaio hain arrotza egiten. Hiri baten zerbitzu guztiak ditu, baina Meganek ez du hiri handi baten moduan bizi: «Azkenean ia herri bat bezalakoa da: leku berdinetara joaten zara eta jende bera topatzen duzu». Agian horregatik egin du bere; hau da, Armintza faltan botatzen du, baina Bremen ere etxean sentitzen da. ◀

Megan Irureta Andujar

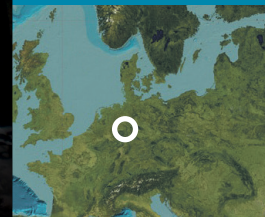
Nongoa
Armintza.

Adina
33 urte.

Zertan dabil
Lanean.

Noiz heldu zinen?
2018ko urtarrilean.

Noiz arte bertan?
Auskalo.

Lurraldea
Alemania.

Azalera
357.587,77 km².

Hiriburua
Berlin.

Biztanleria
83.577.140.

Hizkuntzak
Alemaniak hizkuntza ofizial bakarra du: alemana. Hala ere, badira babestutako gutxiengo-hizkuntzak zein eskualde-hizkuntzak.

Moneta
Euroa.

Leioa 500. urteurrena

Argazkia: JAVIER LANDETA

Berandu egin zaio gaur ere. Iparragirre etor-bidean behera doa, etxera heltzeko falta zaion bidean pentsatzen. Autoak pasatzen zaizkio albotik, banaka, presarik ez balego bezala. Ez dago mugikorrari begiratzerik, ezta etxera mezurik bidaltzerik ere: berandu datorrela jakin gura badute, itxaron egin beharko dute.

Pareko espaloian norbait autobusera heltzeko arineketan doa. Beste bat, poltsa eskuan, errepidea noiz gurutzatu zain dago. Etxebizitza-blokeetan argiak pizten hasi dira. Leioa hazten ari da, bertan bizi direnek urte batzuk barru euren herria zenbat aldatuko den oraindik ez dakiten arren.

Ez dakite errepidea handitu egingo dela, egunero milaka auto igaroko direla bertatik eta «La Avanzada» izena Leioako egunerokoaren parte bihurtuko dela. Are gutxiago imajinatuko dute, harkada batzuk geroago, errepide horren zati bat estali eta gainean herritarrentzako espazio berri bat sortuko dutenik.

Baina gaur horrek guztiak ez du axola. Gaur etxera heldu behar du, afaria hoztu baino lehen. Eta, bitartean, norbaitek argazkia atera du. ◀

Uribitakora

ALBE

Algortako
Bertsolari
Eskola

TESTUA

Aitor Fernandez
de Martikorena

DOINUA

Gure aurreko
guraso zaharrak

ARGAZKIA

Hodei Torres

Sinbiosia

Antzerki klasikoak bazuen, berez, hainbat ezaugarri; diziplitetan, esaterako, —entzun, ez zaitezte harri— ehunka urtean sortu zituen mila drama negargarri, eta haien ondoan pila bat komedia irrigarri. Hori guztia desagertu zen dezakegunez igarri.

Gaur egun, antza, dena nahasten da eszenatokietan. Komediaren eta dramaren sinbiosia da sarritan. Publikoak eragiten ditu antzezlanak holakoetan, ala egileen eskua da nagusi obren sorketan? Seguruena faktore biak batzen dira zenbaitetan.

Pertsona denok sentitzen dugu barre_egiteko beharra. Guztiok dugu gure barruan umore onaren harra. falta bera bezain kaltegarri izan daiteke, ai, larra. Betaurrekoak, pasta-jario... benetan irudi txarra; obra ez nuen ikusi, baina balirudike kaskarra...

Hiltzean, zer gura duzu zure gorputzagaz egitea?

IDOIA FERNANDEZ
GETXO

Argi daukat, erraustu. Hori da arinena, eta ez duzu espaziorik okupatzen herrian... Hori bai, ez dut errautsak hortik botatzea gura, frogatuta dagoelako horrek kutsadura handia sortzen duela. Kalte gutxien sortzen duena egitea gurako nuke, imajinatzen dut lurperatzea dela.

JOSU AMEZAGA ALBIZU
GETXO

Lehenengo, aprobetxatu daitekeen guztia aprobetxatu, atalen bat edo baliagarria bada norbaitentzat, hori aprobetxatu. Gero, geratzen diren hondakinak erraustu, eta errautsak hortik bota, ez gorde inon. Ez dut pentsatu oraindino non, asko falta da, kar-kar.

SANTI CANALES
GETXO

Nigatik, erre, eta gero, hileta jendetsua izatea iruditzen zait bizitzako arrakastarik handiena. Gorpuagaz zer egiten den ez dauka garrantzi handirik niretzat, erre eta gorde, edo ez gorde, bota! Berdin dit, hori ez da garrantzitsua, baizik eta zelan gogoratzen zaituen gertuko jendeak.

MIRIAM MODREGO
SOPELA

Organoak zientziara emango nitzuke, eta ondoren, geratzen dena erretzea gustatuko litzaidake. Errautsekin, gero, egin dezatela gura dutena! Mezarik ez, mesedez, ezta ezer tristerik.

LEIRE SEGARRA
BERANGO

Egia esanda, niri oso polita iruditzen zait nire gorputza ongari bihurtzea, bizitzaren zikloa ixteko, lurrera itzultzeko... Gaur egun zaila da, baina teknikoki posiblea; gizakiok mantenugaiez beteak gaude eta oso normala da beste animalien gorputzak ongari legez erabiltzea, orduan, zergatik ez gizakiona?

ROSANA GONZALEZ
TRAPAGARAN

Nire gorputza zientziara ematea gustatuko litzaidake, zerbait ikertu behar bada horretarako erabili ahal izateko, eta horrela, beste pertsona batzuk lagundu ahal izateko etorkizunean. Labur esanda, nire gorputza etorkizunean baliagarria izatea nahiko nuke.

MIKEL BERMUDEZ
BERANGO

Argi daukat lurperatuta egon gura dudala, baina ez dut kutxa batean amaitu gura. Nire herrian, nire familiak hilobi bat dauka, eta bertan daude gutxienez familiaren hiru belaunaldi. Leku handia da eta gustatzen zait, hor amaitzea gustatuko litzaidake.

PABLO PRADO URIBARRI
GETXO

Gustatuko litzaidake beste pertsona batentzat balio duen edozer kentzea eta behar duenari ematea, eta soberan geratzen dena Medikuntza Fakultateari ematea. Hala ere, uste dut prozesua oso burokratizatuta dagoela eta ez dizkizutela zalantzak behar bezala argitzen, informazioa eskuratzea zaila da.

HIRUKA lagunen txokoa

Sari ederrak eskura!

Zozketa

BBK Karpin Faunara bisita

Naturagaz eta animaliakaz bat egiteko plan ezinhobea dakargu zuretzako: BBK Karpin Faunarako sarrera bikoitzak! Ez egin huts eta parte hartu gure zozketan!

Zozketan parte hartu gura baduzu, urriaren 25a (domeka) baino lehenago jakinarazi zure izen-deiturak eta harremanetarako bidea hemen: Zozketak ataleko formularioa HIRUKA.eus webgunean.

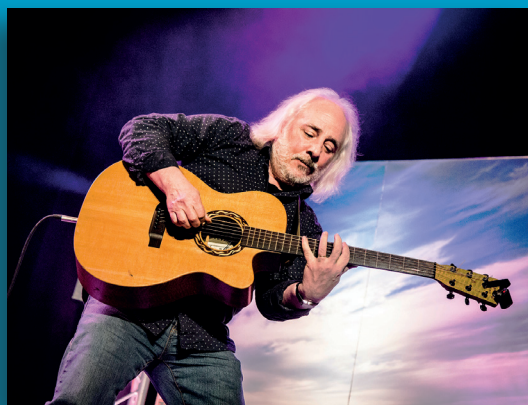

Zozketa

Niko Etxarti omenaldia

Azaroaren 21ean Iparra Galdu Gabe proiektuaren 25. urteurrena ospatuko dute Muxikebarrin, Niko Etxarti eskainitako kontzertu berezi batez. Dantzatzeko eta abesteko prest?

Zozketan parte hartu gura baduzu, urriaren 25a (domeka) baino lehenago jakinarazi zure izen-deiturak eta harremanetarako bidea hemen: Zozketak ataleko formularioa HIRUKA.eus webgunean.

Zozketa

Ibaizabalen liburu-sorta

Ibaizabal argitaletxearen eskumenez, liburu-sorta eder hau daukagu zozkatzeko. Galduko duzu lortzeko aukera? Bada, eman ezazu izena zozketan!

Zozketan parte hartu gura baduzu, irailaren 25a (domeka) baino lehenago jakinarazi zure izen-deiturak eta harremanetarako bidea hemen: Zozketak ataleko formularioa HIRUKA.eus webgunean.

Zelan egin HIRUKA lagun?

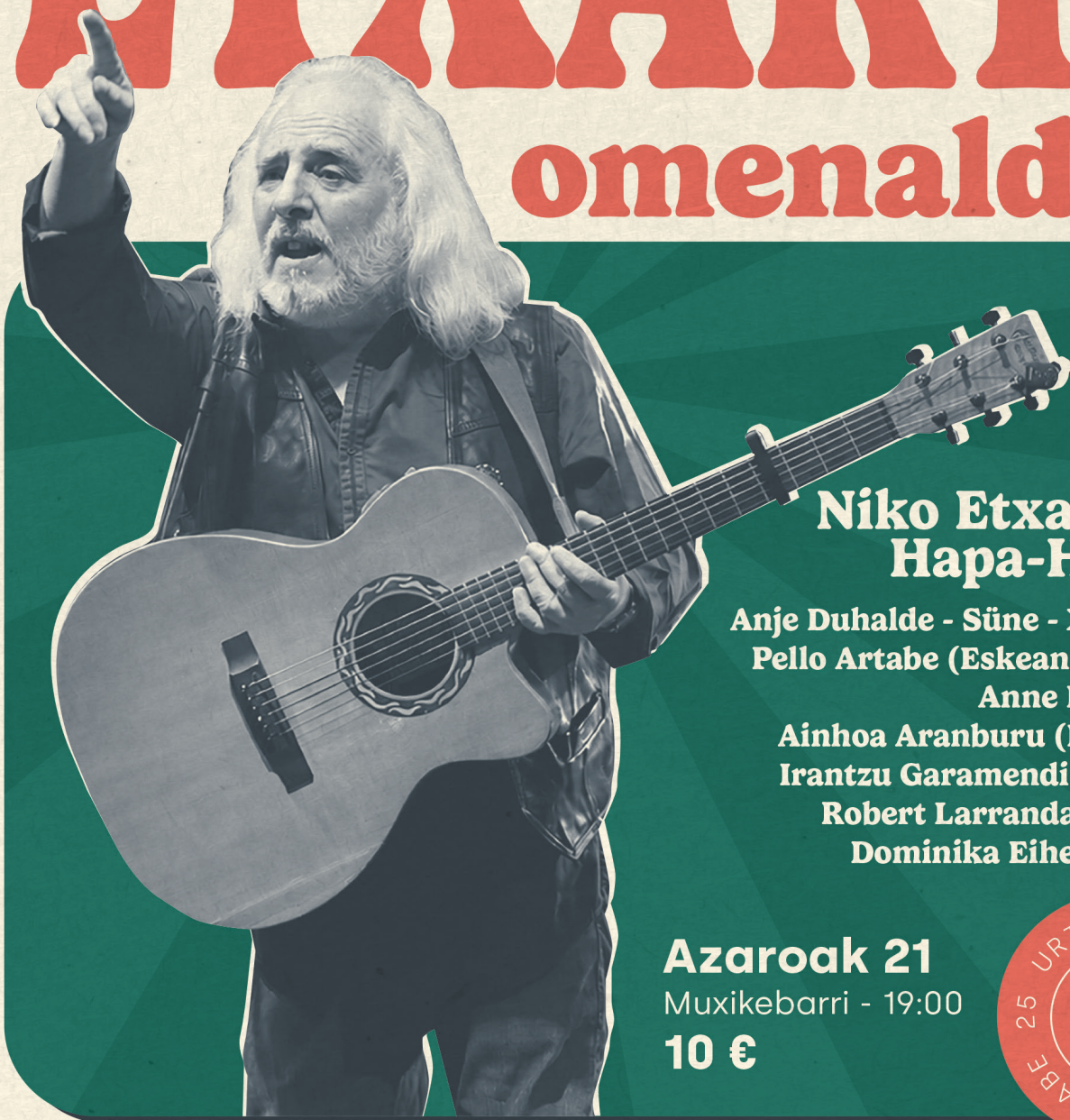
Webgunean: hiruka.eus/harpidetza/laguna
Idatziz: hirukakoop@hiruka.eus
Deituz: 944 911 337 • 688 812 368

Urtean 35 euroren truke, Uribe Kostako euskarazko komunikazio-taldearen bultzatzailea eta partaidea izango zara.

Iparrak Galdugabe

NIKO ETXARTi omenaldia

Niko Etxart & Hapa-Hapa

Anje Duhalde - Süne - Xabaltx

Pello Artabe (Eskean Kristö)

Anne Bidalun

Ainhoa Aranburu (Bidean)

Irantzu Garamendi (Mairi)

Robert Larrandaburu &

Dominika Eiheraberri

Azaroak 21

Muxikebarri - 19:00

10 €

GETXO KULTURA⁺
WWW.GETXO-KULTURA.EUS

hiruka
Ustea kontatu konpromisoa hitza

www.getxo.eus/eu/euskara